

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtiokonttorista annetun lain ja Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Hallituksen esitys sisältää ehdotukset laiksi valtiokonttorista annetun lain ja Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta annetun lain muuttamisesta.

Esityksen mukaan Valtiokonttori tuottaisi analysointi- ja raportointipalveluja valtion hallinnolle sekä saisi tehtävän hoitamisen edellyttämät välttämättömät tiedot maksutta ja salassapitosäännösten estämättä. Analysointi- ja raportointipalvelut hyödyntäisivät valtion palveluntuottajien rekistereissä olevia virastoja ja laitoksia koskevia valtionhallinnon toiminnan, talouden ja hallinnon tietoja. Valtion yhteisillä palveluntuottajilla tarkoitetaan tässä lakiehdotuksessa Valtiokonttoria, Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusta, Hansel Oy:tä, HAUS kehittämiskeskus Oy:tä, Senaatti-kiinteistöt -liikelaitosta, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskusta sekä vuoden 2020 alussa aloittavaa Digi- ja väestötietovirastoa. Valtiokonttori tuottaisi palvelua ensisijaisesti hallinnon sisäiseen käyttöön valtioneuvostolle valtionhallinnon toiminnan kehittämisen, ohjauksen ja johtamisen tueksi. Valtiokonttori toimisi valtionhallinnon analysointi- ja raportointipalvelun tietojen rekisterinpitäjänä.

Esityksen mukaan Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukselle säädettäisiin analysointi- ja raportointipalvelutehtävä, ja se saisi tehtävän hoitamisen edellyttämät välttämättömät tiedot maksutta ja salassapitosäännösten estämättä. Lisäksi Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus saisi käyttöönsä yhteisten palveluntuottajien rekistereissä olevia tietoja analysointi- ja raportointitoimintaansa varten. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus tuottaisi talous- ja henkilöstöhallintoa koskevaa analysointi- ja raportointipalveluja virastoasiakkaille sekä osallistuisi valtion tiedolla johtamisen kehittämiseen osana yhteisten palveluntuottajien yhteistyötä. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon nykyisten tehtävien ja palvelujen tuottamisessa tarvittavien tietojen osalta Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus olisi esityksen mukaan yhteisrekisterinpitäjä asiakkaidensa kanssa. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus toimisi talous- ja henkilöstöhallinnon analysointi- ja raportointipalvelujen tietojen rekisterinpitäjänä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan xx.xx.xxxx.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 Nykytila ja ehdotetut muutokset	3
1.1 Nykytila.....	3
1.1.1 Tietojohtamisen kehittäminen valtionhallinnossa.....	3
1.1.2 Valtion yhteiset palveluntuottajat	3
1.1.3. Voimassa oleva lainsäädäntö	4
1.2 Ehdotetut muutokset	6
1.2.1 Tavoitteet	6
1.2.2 Keskeiset ehdotukset.....	7
1.2.3 Analysointi- ja raportointipalvelut	8
1.2.4 Käsiteltävät tiedot	13
1.2.5 Rekisterinpitäjä ja rekisteröidyn oikeudet.....	16
2 Esityksen vaikutukset.....	17
3 Asian valmistelu.....	19
4 Riippuvuus muista esityksistä.....	19
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	19
1 Lakiehdotusten perustelut	19
1.1 Laki valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta	19
1.2 Laki Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta annetun lain muuttamisesta	22
3 Voimaantulo.....	24
4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	25
LAKIEHDOTUKSET.....	27

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1 Nykytila

1.1.1 Tietojohtamisen kehittäminen valtionhallinnossa

Pääministeri Antti Rinteen hallitusohjelmassa ”Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä Suomi” hallitus sitoutuu tietopohjaiseen politiikkaan. Hallitusohjelmassa julkisen tiedon avoimuudesta tehdään koko tietopolitiikan kantava periaate. Tällä lakiehdotuksella edistetään osaltaan pääministeri Rinteen hallitusohjelmassa mainittua tietopohjaista valmistelua ja päätöksentekoa sekä tämän edellyttämää johtamista (Hallituksen toimintasuunnitelma, valtioneuvoston julkaisu 2019:27, s. 46). Samalla tuetaan julkisen tiedon avoimuutta luomalla edellytyksiä hallinnon tietojen laajempaan sisäiseen hyödyntämiseen osana tietopohjaista päätöksentekoa.

Tietojohtaminen on johtamisen osa-alue, jolla pyritään lisäämään organisaation kykyä luoda arvoa tiedolla ja osaamisella. Valtionhallinnossa tietojohtamisella tavoitellaan tiedon järjestelmällistä hyödyntämistä valmistelussa, päätöksenteossa ja toimeenpanossa niin valtioneuvostossa kuin sen alaisessa hallinnossakin. Tietojohtamisella voidaan parantaa toiminnan laatua, tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Tämä edellyttää osaamisen vahvistamista, toimintatapojen uudistamista ja tietovarantojen avaamista laajempaan käyttöön hallinnon sisällä.

Tällä hetkellä tietoa käytetään virastoissa ja laitoksissa pääasiassa tietyn tehtävän tai tietyn toimialan, kuten talous- ja henkilöstöhallinnon, asioiden hoitamiseksi. Uusia ratkaisuja ja lisäarvoa syntyisi tietoja yhdistelemällä eri toimialojen välillä. Tietojen keräämisestä ja säilyttämisestä tulisi siirtyä tietojen käyttämiseen myös toiminnan kehittämisen, ohjauksen ja johtamisen tukena. Uudet teknologiat ja digitalisaatio tarjoavat aiempaa parempia ja tehokkaampia ratkaisuja tietojen käsittelyyn.

Valtiovarainministeriö on antanut tulosohjausmenettelyssä Valtiokonttorille tehtäväksi valtion tiedolla johtamisen kehittämisen. Valtiokonttori asetti 26.10.2017 Julkisen hallinnon keskitetty analysointi- ja raportointipalvelu -hankkeen (Tietokiri-hanke, www.tietokiri.fi). Tavoitteena tietokiri-hankkeessa on koota valtionhallinnon yhteisiä palveluja koskevia tietoja, kehittää ja tarjota analysointi- ja raportointipalveluja sekä vahvistaa tietoon perustuvan päätöksenteon toimintakulttuuria jakamalla tiedolla johtamisen kokemuksia, toimintatapoja ja ratkaisuja. Hankkeessa valtion yhteiset palveluntuottajat tuottavat Valtiokonttorin koordinoimana analysointi- ja raportointipalveluja. Valtiokonttori analysoi ja raportoi yhteisten palveluntuottajien rekistereissä olevia virastoja ja laitoksia koskevia valtionhallinnon toiminnan, talouden ja hallinnon tietoja. Keskeistä on tuottaa rekistereissä olevan tiedon avulla vertailutietoa, tilannekuvia ja kehittämiskohteita hallinnon toiminnasta ja varmistaa valtion kokonaisuuden toiminnan kehittämisessä, ohjauksessa ja johtamisessa. Valtiovarainministeriö on tulosohjausmenettelyssä sopinut, että Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus, jäljempänä *palvelukeskus*, tuottaa toimialansa analysointi- ja raportointipalveluja.

Tietokiri-hanke on osa valtiovarainministeriön johdolla valmistellun ja 5.12.2018 annetun Eettistä tietopolitiikkaa tekoälyn aikakaudella -selonteon (VNS 7/2018 vp) toimeenpanoa.

1.1.2 Valtion yhteiset palveluntuottajat

Tässä lakiehdotuksessa valtion yhteisillä palveluntuottajilla, jäljempänä *yhteiset palveluntuottajat*, tarkoitetaan Valtiokonttoria, Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusta, Hansel Oy:tä, HAUS kehittämiskeskus Oy:tä, Senaatti-kiinteistöt -liikelaitosta, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskusta sekä vuoden 2020 alussa aloittavaa Digi- ja väestötietovirastoa.

Valtionhallinnossa tiettyjä palvelutoimintoja on keskitetty valtion palveluntuottajien hoidettavaksi. Yhteisten palvelujen tarjoamisella halutaan varmistaa valtion virastoille ja laitoksille laadukkaat, kehittyvät ja kustannustehokkaat tukipalvelut, jolloin virastot voivat keskittyä ydintoimintaansa. Henkilöstö- ja taloushallinto, tietohallinto, hankintatoimi ja tilahallinto ovat yleisimmät palvelukeskuksiin tai muille yhteisille palveluntuottajille siirretyt tukipalvelut. Palvelujen keskittämisellä on haluttu varmistaa palvelutuotannossa tarvittava erityisosaaminen ja palvelujen kehittäminen teknologian vaikutuksesta nopeasti muuttuvilla toimialoilla.

Valtiokonttori on toiminut valtionhallinnon yhteisten palvelujen kehittäjänä ja ollut käynnistämässä talous- ja henkilöstöhallinnon sekä tietohallinnon keskitettyjen palvelujen toimintaa. Tällöin on perustettu omiksi virastoikseen palvelukeskus sekä Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus. Valtiokonttori vastaa tietojohdamisen kehittämisestä ja toimialan kehityksen seuraamisesta valtionhallinnossa.

Viime vuosina palvelukeskus on kehittänyt sähköisiä palveluja ja sähköisen asioinnin ratkaisuja. Palvelukeskuksen prosesseja ja palveluja on kehitetty asiakkaiden vaatimusten mukaisesti toimintaympäristön muuttuessa. Toiminnan kehittämisessä tiedolla johtamisen merkitys on korostunut. Teknologia mahdollistaa olemassa olevien tietovarantojen entistä tehokkaamman hyödyntämisen toiminnan kehittämisen, ohjauksen ja johtamisen tukena. Toiminnan kehittäminen edellyttää lainsäädännön muuttamista mahdollistavammaksi.

Valtiokonttoria ja palvelukeskusta koskevissa laeissa ei tällä hetkellä ole säädetty yhteisten palveluntuottajien tietojärjestelmiin kerättyjen valtionhallinnon toiminnan, talouden ja hallinnon tietojen käytöstä valtionhallinnon toiminnan kehittämisessä, ohjauksessa ja johtamisessa. Valtionhallinnon toimintojen kehittäminen edellyttää, että toiminnassa syntyneitä tietoja pystytään hyödyntämään aikaisempaa paremmin osana tilannekuva-analyysejä ja tarvittavien toimenpiteiden suunnittelua, toteutusta ja vaikutusten arviointia.

1.1.3. Voimassa oleva lainsäädäntö

Valtiokonttori ja palvelukeskus ovat valtiovarainministeriön hallinnonalan virastoja. Valtiovarainministeriö vastaa muun muassa valtionhallinnon kehittämisestä ja valtion henkilöstövoimavarojen johtamisesta. Valtiokonttori on valtiokonttorista annetun lain (305/1991) 1 §:n mukaan valtiovarainministeriön alainen virasto. Palvelukeskus on Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta annetun lain (179/2019, jäljempänä *Palkeet-laki*) 6 §:n mukaan valtiovarainministeriön ohjauksessa.

Valtiokonttorin tehtävänä on järjestää rahoitus-, sijoitus-, velanhoito- ja lainanhoitopalveluja sekä työelämäpalveluja valtion virastoille ja laitoksille, hoitaa valtion keskuskirjanpitoa ja huolehtia valtion vahingonkorvausasioista. Eduskunnan käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen (HE 2/2019) mukaan Valtiokonttorin tehtäväksi ehdotetaan myös toimia kuntien taloustietovarannon teknisenä ylläpitäjänä. Edellä mainittujen lisäksi Valtiokonttori voi tuottaa valtionhallinnolle ja valtion liikelaitoksista annetun lain (1062/2010) mukaisille liikelaitoksille yhteisiä tukipalveluja. Valtiokonttori voi tuottaa yllämainittuihin rahoitus-, sijoitus-, velanhoito- ja lainanhoitopalvelujen ja työelämäpalvelujen hoidossa tarvittavia tukipalveluja. Valtiokonttori voi tuottaa valtion liikelaitoksille lainanottopalveluja valtiovarainministeriön tai sen määräämissä rajoissa Valtiokonttorin päättämin ehdoin. Valtiokonttorilla voi olla myös muita sille säädettyjä tai määrättyjä tehtäviä.

Palvelukeskus tuottaa keskitettyjä taloushallintotehtäviä siten kuin Valtiokonttori on valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 12 b §:n nojalla palvelukeskuksen tehtäväksi ja vastuulle määrännyt. Palvelukeskus tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja sekä muita vastaavia hallinnon tuki- ja asiantuntijapalveluja siten kuin niistä on palvelusopimuksissa sovittu. Palvelukeskuksella voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä.

Valtionhallinnossa toiminnan, talouden ja hallinnon tiedot ovat pääosin julkisia. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), jäljempänä *julkisuuslaki*, säädetään viranomaisten asiakirjojen julkisuudesta ja niiden luovutuksesta, sekä erikseen perusteista pitää salassa viranomaisen hallussa oleva asiakirja sen sisältämän tiedon vuoksi.

Perustuslain 10 § mukaiseen yksityisyyden suojaan kuuluvat henkilötiedot, joiden suojasta säädetään tarkemmin lailla. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (GDPR, EU 2016/679) luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46EY kumoamisesta, jäljempänä *tietosuoja-asetus*, sääntelee henkilötietojen käsittelyä ja asettaa sille reunaehjoja. Tietosuoja-asetusta tarkentaa kansallinen lainsäädäntö tietosuojalaki (1050/2018).

Tietosuoja koskevassa sääntelyssä henkilötiedoilla tarkoitetaan tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä tietoja. Tunnistettavissa olevana pidetään luonnollista henkilöä, joka voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa erityisesti tunnistetietojen, kuten nimen, henkilötunnuksen, sijaintitiedon, verkkotunnistetietojen taikka yhden tai useamman hänelle tunnusomaisen fyysisen, fysiologisen, geneettisen, psyykkisen, taloudellisen, kulttuurillisen tai sosiaalisen tekijän perusteella.

Henkilötietojen käsittelyllä tarkoitetaan tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaan toimintoa tai toimintoja, joita kohdistetaan henkilötietoihin tai henkilötietoja sisältäviin tieto-joukkoihin joko automaattista tietojenkäsittelyä käyttäen tai manuaalisesti, kuten tietojen keräämistä, tallentamista, järjestämistä, jäsentämistä, säilyttämistä, muokkaamista tai muuttamista, hakua, kyselyä, käyttöä, tietojen luovuttamista siirtämällä, levittämällä tai asettamalla ne muutoin saataville, tietojen yhteensovittamista tai yhdistämistä, rajoittamista, poistamista tai tuhoamista. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa säädetään henkilötietojen käsittelyperusteista. Käsittely on lainmukaista muun muassa silloin, kun käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän laakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Henkilötietojen suojasta säädetään Suomessa aina lain tasolla.

Tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa säädetään erityisistä henkilötietoryhmistä. Artiklan 1 kohdan mukaan on kiellettyä käsitellä sellaisia henkilötietoja, joista ilmenee rotu tai etninen alkuperä, poliittisia mielipiteitä, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus tai ammattiliiton jäsenyys. Kiellettyä on myös geneettisten tai biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten tai terveyttä koskevien tietojen taikka luonnollisen henkilön seksuaalista käyttäytymistä ja suuntautumista koskevien tietojen käsittely. Tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaan edellä mainitusta kiellosta voidaan poiketa kyseisessä kohdassa tarkemmin säädetyin edellytyksin, kun käsittely on tarpeen tärkeää yleistä etua koskevasta syystä jäsenvaltion lainsäädännön nojalla. Tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa erityisiä henkilötietoryhmiä koskevan käsittelyn osalta säädetään, että tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta tietojen käsittelyyn, josta säädetään laissa tai joka johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetyistä tehtävistä.

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetulla lailla (906/2019, voimaan 1.1.2020), jäljempänä *tiedonhallintalaki*, varmistetaan viranomaisten tietoaineistojen yhdenmukainen hallinta ja tietoturvallinen käsittely julkisuusperiaatteen toteuttamiseksi. Laissa säädetään myös viranomaisten tietojärjestelmien välillä tapahtuvasta tietojen sähköisestä luovuttamisesta. Tietoja luovuttava taho varmistaa luovutettavien tietojen tarpeellisuuden tai välttämättömyyden tietoja saavan viranomaisen tehtävien hoitamiseksi. Usean viranomaisen ollessa kyseessä tämä tehdään toimialasta vastaavan ministeriön johdolla. Sääntelyllä pyritään tehostamaan viranomaisten tiedonhallintaa, jotta viranomaiset voivat tarjota palveluja hyvää hallintoa noudattaen laadukkaasti ja hoitaa tehtävänsä tuloksellisesti. Lain tarkoituksena on edistää myös tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuutta.

Yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2014) 3 §:n mukaan työnantaja saa käsitellä vain välittömästi työntekijän työsuhteen kannalta tarpeellisia henkilötietoja, jotka liittyvät työsuhteen osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien hoitamiseen tai työnantajan työntekijöille tarjoamiin etuuksiin taikka johtuvat työtehtävien erityisluonteesta. Lisäksi 5 §:ssä säädetään terveydentilaa koskevien tietojen käsittelystä. Viimeksi mainitun pykälän mukaisia tietoja ei käsitellä analysointi- ja raportointipalveluissa.

Tilanne eräissä maissa

Pohjoismaissa yksityissektorin ja julkisen hallinnon palvelukeskushankkeita on toteutettu 2000-luvulla. Henkilöstö- ja taloushallinto sekä tietohallinto (ICT) ovat yleisimmät palvelukeskuksiin siirretyt ja palvelukes-

kuksissa tuotetut palvelut. Viime vuosina ovat yleistyneet myös erilaiset analytiikkaan, rahoitukseen, lakipalveluihin ja kansalaisten palveluihin liittyvien palvelujen tuottaminen palvelukeskuksissa. Keskeisinä tavoitteina palvelutuotannon siirtämisessä palvelukeskuksiin ovat olleet palvelujen laadun sekä hallinnon tuottavuuden ja tehokkuuden lisääminen yhdenmukaistamalla ja yksinkertaistamalla talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseja sekä lisäämällä automaatiota. Palvelujen keskittämisellä on myös haluttu varmistua palvelutuotannossa tarvittavan osaamisen säilymisestä ja kehittämisestä nopean teknologisen kehityksen toimialalla. Valtionhallinnossa palvelut on pääsääntöisesti haluttu tuottaa valtion viraston, laitoksen tai muun valtion määräysvallassa olevan toimijan avulla.

Ruotsissa toimii valtiovarainministeriön alainen *Statens servicecenter* -palvelukeskus, joka kehittää tehokkaampaa valtionhallintoa tarjoamalla hallinnollisia palveluja ja konsulttitukea talous-, palkka- ja henkilöstöhallinnon alueilla ja vastaa myös valtiollisista asiakaspalvelupisteistä, jotka palvelevat kansalaisia ja yrittäjiä näiden asioidessa *Försäkringskassan*, *Pensionsmyndighetenin* tai *Skatteverketin* kanssa. Lisäksi *Ekonomistyrningsverket* (ESV) on vuonna 2019 perustanut Palvelukeskuksen ulkopuolelle uuden *Datalabb*-toiminnon. Toiminnon tavoitteena on edistää julkisen hallinnon tietoperusteista tuloksellisuutta ja toimintakulttuuria yhdessä muiden viranomaisten ja yritysten kanssa. Lisäksi uudella toiminnolla pyritään luomaan tukea analysointityölle ja päätöksenteolle. Hanke on kaksivuotinen ja sen rahoittaa innovaatiovirasto *Vinnova*.

Tanskan *Statens Administration* -palvelukeskus on osa valtiovarainministeriötä. Palvelukeskuksen tehtävänä on uudistaa ja tehostaa julkista sektoria ja varmistaa, että operatiiviset hallinnolliset tehtävät optimoidaan läpi valtionhallinnon. Palvelukeskus tuottaa pääasiassa palkanmaksuun ja palvelussuhteen ylläpitoon sekä kirjanpitoon liittyviä tehtäviä noin 150 virastolle ja laitokselle. Palvelukeskus selvittää myös mahdollisuuksia tietopohjaisen päätöksenteon kehittämiseksi.

Norjassa toimii vuonna 2004 perustettu valtion palvelukeskus *Direktoratet for økonomistyring*. Palvelukeskus on valtiovarainministeriön alainen virasto, jonka tehtävänä on toimia valtionhallinnon asiantuntijaorganisaationa ja tuottaa hallinnollisia palveluja. Palveluihin kuuluvat palkka- ja taloushallinto sekä hallinto- ja analytiikkapalvelut. Palvelukeskus vastaa myös valtion keskuskirjanpidosta, kassajärjestelmästä sekä taloushallinnon ohjeistuksesta.

Yhteenvedon voidaan todeta, että ainakin Ruotsi ja Tanska suunnittelevat toimenpiteitä tietopohjaisen päätöksenteon vahvistamiseksi palvelukeskusten toiminnassa. Tätä lakiehdotusta valmisteltaessa ei ole tunnistettu vastaavia toimenpiteitä toiminnan, talouden ja hallinnon tietojen hyödyntämiseksi yllä mainituissa maissa.

1.2 Ehdotetut muutokset

1.2.1 Tavoitteet

Lakiehdotuksen tavoitteena on parantaa olemassa olevan tiedon järjestelmällistä hyödyntämistä tiedolla johtamisessa ja tietoperusteisissa päätöksenteossa valtionhallinnossa. Valtiokonttorille ja palvelukeskukselle ehdotetaan säädettäväksi uusi analysointi- ja raportointipalvelutehtävä, jonka tavoitteena on tukea virastoja ja valtionhallinnon kokonaisuutta hyödyntämällä yhteisten palveluntuottajien rekistereissä olevia tietoja sekä vahvistaa ja vakiinnuttaa tiedolla johtamisen toimintamalli valtionhallinnossa. Tavoitteena on, että yhteisten palveluntuottajien rekistereissä olevia tietoja voitaisiin hyödyntää analysointi- ja raportointipalveluissa. Tietojen käytöllä voidaan muodostaa hallinnon toiminnasta keskitetyksi tilannekuvia, joita voidaan hyödyntää hallinnon eri toimintojen ja valtionhallinnon toiminnan kokonaisuuden kehittämisessä, ohjauksessa ja johtamisessa.

Lakiehdotuksessa Valtiokonttorille ja palvelukeskukselle annettaisiin uusi, yhdessä toteutettava analysointi- ja raportointipalvelutehtävä. Analysointi- ja raportointipalvelut toteutettaisiin molemmille toimijoille suunniteltujen ja toisiaan täydentävien tehtävien mukaisesti. Analysointi- ja raportointipalvelut muuttaisivat Valtiokonttoria ja palvelukeskusta yhteisten tietojärjestelmien ylläpitäjistä ja tiedon tuottajasta laajemmin tiedon

kokoajaksi ja hyödyntäjäksi valtionhallinnossa. Analysointi- ja raportointipalvelujen toteuttaminen edellyttää työtä myös nyt koottavan tiedon hallinnassa. Tätä työtä Valtiokonttori ja palvelukeskus tekisivät yhteistyössä tietolähteistä vastaavien muiden yhteisten palveluntuottajien ja virastojen kanssa.

Tavoitteena on, että lakiehdotuksen kohteena olevista toimijoista Valtiokonttori tuottaisi keskitettyjä ratkaisuja tiedolla johtamisen toimintamallin vakiinnuttamiseen ja mahdollistaisi valtion yhteisten palveluntuottajien rekistereissä olevien tietojen hyödyntämisen analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa. Suunnitellulla toiminnalla kehitettäisiin virastojen toimintaa, yhteisten palveluntuottajien toimialoja ja valtionhallinnon ohjausta kokonaisuutena. Valtiokonttori tuottaisi valtion kokonaisetua tavoittelevia ratkaisuja useamman viraston käyttöön sekä tukisi valtioneuvostotasosta valmistelua ja päätöksentekoa. Palvelukeskus puolestaan tuottaisi palveluja virastojen toiminnan kehittämiseksi talous- ja henkilöstöhallinnon toimialan tietojen ja yhteisten palveluntuottajien rekistereissä olevien tietojen avulla.

Valtiokonttorilla ja palvelukeskuksella on toisiaan täydentävät tehtävät analysointi- ja raportointipalveluja tuottaessa, eivätkä ne tee tietojen käsittelyssä päällekkäistä työtä. Tiedonhallinta toteutetaan kuitenkin yhteistyössä. Valtiokonttorille annetun laajemman ja koko valtionhallinnon etua tavoittelevan tehtävän vuoksi tehtävä rahoitetaan Valtiokonttorin toimintamenoilla ja erillisellä investointirahoituksella. Toiminnalla saavutettavien hyötyjen tulee ylittää investoinnista aiheutuvat kustannukset. Palvelukeskuksen virastoille tarjotut suoritteet ovat Palkeet-lain 8 §:n mukaisesti asiakkaille maksullisia.

Analysointi- ja raportointipalvelutehtävä ja siihen liittyvään tiedonkäyttöön sisältyy julkisen vallan käyttöä, josta Valtiokonttori ja palvelukeskus ovat vastuussa. Tätä vastuuta ei voi siirtää yksityiselle toimijalle.

Valtion yhteisillä palveluntuottajilla säilyisi toimivalta analysoida ja kehittää omaa toimintaansa ja toimialaansa kuten aiemminkin. Tässä työssä kukin palveluntuottaja voisi hyödyntää yhteisten palveluntuottajien rekistereistä kerättyjä tietoja. Valtiokonttori tai palvelukeskus voisivat tuottaa muille yhteisten palveluntuottajille toimeksiannosta tietoaineistoja tai analyysejä. Yhteiset palveluntuottajat osallistuvat myös analysointi- ja raportointipalvelutoiminnan kehittämiseen toimijoista kootussa yhteistyöverkostossa.

1.2.2 Keskeiset ehdotukset

Valtiokonttorille ja palvelukeskukselle ehdotetaan säädettäväksi uusi analysointi- ja raportointipalvelutehtävä ja niiden välistä tehtäväjako analysointi- ja raportointipalveluissa ehdotetaan tarkennettavaksi virastoja koskevissa laeissa.

Lakiehdotuksessa valtiokonttorista annetun lain muuttamiseksi ehdotetaan, että Valtiokonttori tuottaisi valtionhallinnon analysointi- ja raportointipalveluja valtioneuvostolle valmistelun ja päätöksenteon tueksi. Tehtävän hoitamisessa käytettäisiin yhteisten palveluntuottajien rekistereissä olevia virastoja ja laitoksia koskevia valtionhallinnon toiminnan, talouden ja hallinnon tietoja. Yhteisiä palveluntuottajia eri toimialoilta ovat Valtiokonttori (rahoitus ja taloushallinto), Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus (talous- ja henkilöstöhallinto), Hansel Oy (hankinnat), HAUS kehittämiskeskus Oy (koulutus), Senaatti-kiinteistöt -liikelaitos (toimitilat), Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus (tietohallinto) sekä tuleva Digi- ja väestötietovirasto (hankehallinto).

Lakiehdotuksessa Palkeet-lain muuttamiseksi ehdotetaan, että palvelukeskus tuottaisi talous- ja henkilöstöhallinnon analysointi- ja raportointipalveluja virastoille ja laitoksille valmistelun ja päätöksenteon tueksi. Tehtävän hoitamisessa palvelukeskus käyttäisi valtion talous- ja henkilöstöhallinnon tietoja sekä tietoja, jotka muodostuvat sille laissa lisäksi säädettyjen hallinnon tuki- ja asiantuntijapalvelujen tuottamisessa. Viimeksi mainitut tiedot voivat olla esimerkiksi käytön tukeen liittyviä tietoja. Tietoina käytetään myös yhteisten palveluntuottajien rekistereissä olevia tietoja sekä muita analysointi- ja raportointipalvelujen toteuttamisen kannalta tarpeellisia tietoja. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi talous- ja henkilöstöhallinnon rekistereiden osalta yhteisrekisterinpitäjyydestä sekä rekisterinpitöön liittyvistä tehtävistä ja vastuista palvelukeskuksen ja sen asiakkuuteen velvoitettujen asiakkaiden välillä.

Tiedonhallintalain säännökset on otettu huomioon valmisteltaessa lakiehdotusta, minkä vuoksi ei ole tarpeen säätää viranomaisen välillä tapahtuvasta tietojen luovuttamisesta erikseen.

1.2.3 Analysointi- ja raportointipalvelut

Valtiokonttori ja palvelukeskus vahvistavat valtionhallinnon sisäistä tiedolla johtamista ehdotettavien analysointi- ja raportointipalvelujen avulla. Toiminnassa käytetään yhteisten palveluntuottajien rekistereissä olevia valtionhallinnon toiminnan, talouden ja hallinnon tietoja valtionhallinnon kokonaisuuden, eri toimialojen ja yksittäisten virastojen toiminnan kehittämisen, ohjauksen ja johtamisen tukena. Lakiehdotuksella vakiinnutetaan analysointi- ja raportointipalvelutehtävä osaksi Valtiokonttorin ja palvelukeskuksen toimintaa. Analysointi- ja raportointipalvelutehtävä edellyttää laintasoista säädöstä, sillä rekistereissä olevat tiedot sisältävät osin myös tietosuoja-asetuksen tarkoittamia henkilötietoja sekä salassa pidettäviä tietoja.

Tällä lakiehdotuksella säädettäisiin tietosuoja-asetuksen mukaisesta lakisääteisestä rekisterinpitäjän velvoitteesta. Analysointi- ja raportointipalvelutehtävässä tietojen käsittelyn lainmukaisuus perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti rekisterinpitäjälle säädettävän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseen ja rekisteröidyn oikeudet määräytyvät tämän käsittelyperusteen mukaisesti. Tietojen hyödyntämisellä tavoitellaan yleistä etua. Yleisestä edusta säädetään tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohdassa, jota on tarkennettu kansallisessa lainsäädännössä tietosuojalain 4 §:ssä, jonka 2) ja 3) -kohdat voidaan katsoa perusteeksi ehdotetulle analysointi- ja raportointipalvelutehtävälle. Mainituissa kohdissa säädetään tarpeellisesta ja oikeasuhtaisesta käsittelystä viranomaisen toiminnassa yleisen edun mukaisen tehtävän suorittamiseksi ja käsittelystä muun muassa tieteellistä tutkimusta tai tilastointia varten. Suunniteltu toiminta on välttämätöntä ja oikeasuhteista hallinnon tehokkaan toiminnan varmistamiseksi ja hallinnossa kerätyn tiedon hyödyntämiseksi. Tällöin yleisenä etuna varmistetaan julkisen talouden ja julkisten varojen tehokas käyttö ja laadukas valtionhallinto. Toiminta on verrattavissa myös tutkimus- ja tilastointitoimintaan.

Analysointi- ja raportointipalveluissa hyödynnettävät tiedot sisältävät tietosuoja-asetuksessa tarkoitettuja henkilötietoja. Henkilötiedot pseudonymisoidaan analysointi- ja raportointipalveluissa niitä hyödynnettäessä. Henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan teknisiä ja organisatorisia toimintamalleja tietojen suojaamiseksi. Tällöin turvataan tietojen asianmukainen käsittely, eheys ja luottamuksellisuus. Tietojen käsittelyprosessi on tietosuoja-asetuksen kuvaamien tietosuojaperiaatteiden ja muun voimassa olevan lainsäädännön mukaista. Tietoja käsitellään lainmukaisesti, asianmukaisesti ja läpinäkyvästi. Niitä kerätään ja käsitellään ehdotetussa lakimuutoksessa kuvattavaa analysointi- ja raportointipalvelutoimintaa varten vain tarpeellinen määrä tietojen minimointi -periaatteen mukaisesti. Tietoja käsitellään luottamuksellisesti ja turvallisesti sekä säilytetään muodossa, josta henkilöt ovat tunnistettavissa ainoastaan analysointi- ja raportointipalvelujen toteuttamisen kannalta tarvittavan ajan. Toimeksiantojen osalta käyttötarve lakkaa yhden vuoden kuluttua toimeksiannon valmistumisesta ja käytettyjen muiden tietojen tarpeellisuutta arvioidaan vuosittain. Tietoja käsiteltäessä huolehditaan myös mahdollisten epätarkkojen ja virheellisten tietojen oikaisemisesta ja korjaamisesta.

Henkilötietojen käsittely kuvataan kirjallisesti, jolloin täytetään tietosuoja-asetuksen mukainen informointivelvollisuus. Laadittavia asiakirjoja ovat muun muassa ajantasainen seloste käsittelytoimista, palvelu- ja prosessikuvaus, tietosuojavaikutustenarviointi sekä riskiarviot. Niillä kuvataan tietosuojaperiaatteiden toteuttaminen toiminnassa ja toimintaperiaatteissa, informointikäytännöt, oikeusperusteet arvioineen, sisäiset ja ulkoiset ohjeistukset, henkilötietojen tietoturvaloukkausten dokumentoinnin ja prosessin kuvaukset, tietojen käsittelyyn liittyvät sopimukset ja rekisterinpitovastuut. Samalla täytetään rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuus tietosuoja-asioissa. Asiakirjat ovat saatavilla rekisterinpitäjältä, joka toimii palvelujen yhteispisteenä. Valtiokonttori ja palvelukeskus laativat edellä mainitut asiakirjat yhteistyössä yhteisten palveluntuottajien ja virastojen kanssa. Lisäksi informointi toteutetaan automatisoituna viestintänä osana tietojärjestelmien käyttöä sekä säännöllisesti päivitettävänä ja yleisesti saatavilla olevana nettisivustona. Analysointi- ja raportointipalvelujen käyttöönoton yhteydessä Valtiokonttori järjestää asiaa koskevan tarvittavan tiedotuksen.

Palveluille tehdään myös tietoturvaluusuarviointi ja -hyväksyntä tietosuojan edellyttämän osoitusvelvollisuuden toteuttamiseksi. Palveluissa huolehditaan siitä, että suunnitellussa toiminnassa huomioidaan huolellisuusvelvoitteen mukaisesti yksityisyyden suojaa turvaavat säännökset ja periaatteet. Rekisteröity voi toteuttaa tietosuojasetuksen 12-21 artikloissa ja tietosuojalain 31, 33 ja 34 §:ssä säädetyt rekisteröidyn oikeudet rekisterinpitäjän luona.

Analysointi- ja raportointipalvelutoiminnan lisäarvo edellyttää eri tietoaineistojen yhdistämistä. Tietoaineistot yhdistetään pseudonymisoitujen tunnistetietojen avulla. Tunnistetietoja käytetään ainoastaan silloin, kun se on välttämätöntä tietoaineistojen yhdistämiseksi tai kun se on muutoin välttämätöntä analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa tuotettavien luotettavien ja vertailukelpoisten tulosten varmistamiseksi. Analysointi- ja raportointipalvelutehtävän hoitamiseksi ehdotetaan, että Valtiokonttorille ja palvelukeskukselle säädetään oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tehtävän suorittamiseksi tarvittavat tiedot, kuitenkin huomioiden esitetyt julkisuuslain mukaiset rajoitukset. Tiedot voivat sisältää henkilötietoa ja salassa pidettävää tietoa.

Salassapitosäännöksistä poikkeaminen on tarpeen, jotta saadaan kattava tietopohja tulosten ja niitä koskevien johtopäätösten oikeellisuuden varmistamiseksi. Salassapitosäännöksistä poikkeaminen on tarpeen myös sen vuoksi, että varmistetaan, ettei yhdistetyistä tiedoista kasautuisi korkeamman suojaustason tai turvallisuusluokan mukaisia tietoja. Luovutettavat tiedot käydään läpi yhdessä luovuttajan ja vastaanottajan kanssa. Luovuttaja vastaa tietojen luovutuksesta rajapinnan avulla. Yksityiskohtainen läpikäynti on tarpeen erityisesti turvallisuussektorin eli Rikosseuraamuslaitoksen, Rajavartiolaitoksen, suojelupoliisin, poliisin, maahanmuuttohallinnon, pelastustoimen ja hätäkeskustoimialan, siviilikriisinhallinnon, Puolustusvoimien ja Puolustushallinnon rakennuslaitoksen tietojen kasautumisvaikutusten osalta. Analysointi- ja raportointipalveluissa käsiteltävät tiedot eivät sisällä valtakunnan turvallisuuden tai maanpuolustuksen edun takia salassa pidettäviä tietoja. Käsiteltävät tiedot ovat korkeintaan suojaustason IV:n mukaisia tietoja.

Analysointi- ja raportointipalvelun tulokset eli Valtiokonttorista tai palvelukeskuksesta edelleen luovutettavat tiedot eivät sisällä henkilötietoa, vaan tiedot anonymisoidaan eli henkilötietoja sisältävä tietoaineisto käsitellään siten, että yksittäistä henkilöä ei voi tunnistaa tiedoista. Tiedot voidaan esimerkiksi summata laajempien havaintoyksikköjen tasolle eli aggregoida tai muuttaa tilastolliseen muotoon, jossa tilastoeettistä rajaa pienempien joukkojen tietoja ei julkaista. Anonymisoinnilla henkilötietojen tunnistaminen estyy peruuttamattomasti, eikä rekisterinpitäjä tai muu ulkopuolinen taho voi enää hallussaan olevilla tiedoilla muuttaa tietoja takaisin tunnistettaviksi. Anonymisoituja tietoja ei enää katsota henkilötiedoiksi ja niihin ei sovelleta henkilötietoja koskevia tietosuojasäännöksiä.

Analysointi- ja raportointipalvelutoiminta järjestetään teknisen alustarakaisun avulla. Hyödynnettävät tiedot haetaan käyttöön yhteisten palveluntuottajien rekistereistä (tietojärjestelmistä) ja tietojen käsittely tapahtuu Valtiokonttorin koordinoimalla, yhdessä palvelukeskuksen kanssa rakentamalla ja käyttämällä alustarakaisulla. Yhteisten palveluntuottajien ja virastojen kanssa määritetään hyödynnettävän tietovarannon tarkempi tietosisältö ja valmistellaan tekniset ratkaisut tarvittavien tietojen siirtämiseksi. Valtiokonttorin ja palvelukeskuksen tehtävään kuuluu määritellä ja ylläpitää tarvittavien tietorakenteiden kuvaukset ja varmistaa, että tietorakenteiden määrittäminen on koordinoitua ja tehokasta. Työssä voidaan hyödyntää ministeriön tai Digi- ja väestötietoviraston asiantuntemusta tiedon yhteentoimivuuden varmistamiseksi. Analysointialustalle haetaan hyödynnettäväksi vain kunkin analysointitoimeksiannon edellyttämät tiedot. Ennen kuin tiedonhallintalain mukaiset rajapinnat ovat käytössä, tiedoista haetaan väliaikaiseen tietovarantoon analysointitoimeksiannoissa toistuvasti tarvittavia tietoja. Tiedonhallintalain siirtymäajan jälkeen rajapintojen valmistuttua ei ole enää tarvetta väliaikaiselle tietovarannolle.

Alustarakaisu koostuu kahdesta erillisestä teknisestä tietovalustasta: analysointialustasta ja raportointialustasta. Analysointialusta on valtion sisäisessä käytössä ja sen avulla Valtiokonttorin ja palvelukeskuksen analytiikat käsittelevät valtionhallinnon sisäiseen käyttöön analysoitavia ja raportoitavia tietoja. Molemmat toimijat käsittelevät tietoja omilla ja toisiaan täydentävillä tehtäväalueillaan. Valtiokonttori tuottaisi valtion konkreettisia tavoittelevia ratkaisuja usean viraston käyttöön sekä tukisi valtioneuvostotasosta valmistelua ja

päätöksentekoa. Palvelukeskus tuottaisi palveluja virastojen toiminnan kehittämiseen talous- ja henkilöstöhallinnon toimialan tietojen ja yhteisten palveluntuottajien rekistereissä olevien tietojen avulla. Raportointialustan avulla julkaistaan analysointi- ja raportointipalvelun tuloksia, jotka ovat anonymisoitu ja aggregoitu ennen analyysialustalta raportointialustalle siirtämistä. Tietojen käsittelyä analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa voidaan kuvata seuraavalla sivulla esitetyn kolmen käsittelyvaiheen avulla (Kuva 1).

Kuva 1. Tietojen käsittelyvaiheet analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa

1) TIETOJEN VALMISTELU

Yhteisten palveluntuottajien rekistereistä siirrettävien tietojen käsittelyn edellyttämä tietosuojan ja tietoturvan arviointi ja siirrettävien tietoaineistojen vaatimustenmukaistaminen analysointikäyttöön toteutetaan yhteistyössä yhteisten palveluntuottajien ja virastojen kanssa. Tietojen valmisteluun kuuluu analysoitavien tietoaineistojen yhdistäminen, pseudonymisointi tai muu vastaava käsittely ja siirtäminen analysointialustalle.

Vastuutoimija: nimetyt, virkavastuulla toimivat asiantuntijat Valtiokonttorissa ja palvelukeskuksessa yhdessä tietojä luovuttavan tahon kanssa.

Poimitut tiedot sisältävät henkilötietoa, joka pseudonymisoidaan tai käsitellään vastaavasti valmisteluvaiheen aikana ennen tietojen analysointia. Myös tietojen kasautumisriski arvioidaan ja huomioidaan ennen tietojen yhdistämistä, jotta yhdistetyistä tiedoista ei paljastu korkeamman suojaustason tai turvallisuusluokan mukaisia tietoja. Yhdistetyt tiedot siirretään analysointiin alustalle, joka on vain valtion sisäisessä, rajatussa käytössä.

2) TIETOJEN ANALYSOINTI

Valtiokonttorin tai palvelukeskuksen analyytikot käsittelevät tietoa yhteisellä analysointialustalla ja valmistelivat analyysi- ja raportointitulokset julkaisua varten.

Vastuutoimija: nimetyt, virkavastuulla toimivat asiantuntijat (analyytikot) Valtiokonttorissa tai palvelukeskuksessa.

Analysoitavat tiedot sisältävät pseudonymisoitua tai muuten vastaavasti käsiteltyä henkilötietoa. Tiedot voivat olla salassa pidettävää tietoa, mutta niiden käsittelyssä riskit on minimoitu ja julkaitavaksi suunnitellut tulokset anonymisoidaan ja/tai aggregoidaan ennen raportointialustalle viemistä.

3) TULOSTEN JULKAISEMINEN

Analysointi- ja raportointituloksia julkaistaan anonymisoituna ja/tai aggregoituna tilastotietona yksittäisten virastojen, hallinnon sisäiseen tai julkiseen käyttöön. Julkaisu toteutetaan erillisen raportointialustan avulla tai muulla vastaavalla tietosuoja- ja tietoturva-vaatimukset täyttävällä keinolla. Tietoja hyödyntävät toimeksiantajat tai muut asianosaiset.

Vastuutoimija: Valtiokonttori ja palvelukeskus tietojen oikeellisuuden osalta.

Tiedot ovat anonymisoituja ja esitetään tilastollisella tasolla. Tiedot eivät sisällä henkilötietoa eivätkä julkisuuslain mukaista salassa pidettävää tietoa.

Käsittelyn ensimmäisessä vaiheessa analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa tarvittavat tiedot saadaan yhteisten palveluntuottajien rekistereistä. Tiedoista poimitaan analysointi- ja raportointikäyttöön vain analysointitoimeksiantojen edellyttämä määrä sekä väliaikaisesta tietovarannosta analysointitoimeksiannoissa toistuvasti tarvittavat tiedot. Poimittavat tiedot on kuvattu tarkemmin tämän esityksen kohdassa 1.2.4 ”Käsiteltävät tiedot”. Poimitut tiedot voivat sisältää henkilötietoa, joista henkilö on suoraan tai välillisesti tunnistettavissa tietosisältöjen yhdistämistä varten. Lähdejärjestelmät sisältävät erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja vain hyvin vähäisessä määrin, esimerkiksi palkkatietojen yhteydessä ammattiyhdistysjäsenmaksutietojen osalta. Näitä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja ei siirretä analysointi- ja raportointipalveluihin. Lähdejärjestelmissä on myös julkisuuslain mukaisesti salassa pidettäviä tietoja, kuten tieto ulosottovelallisuuden olemisen syystä. Salassa pidettäviä tietoja voidaan käsitellä analysointialustalla, mutta niitä ei julkaista. Nimikirjan yksityiskohtaisia henkilötietoja, kuten esimerkiksi palvelussuhteiden historiatietoja tai tietoja rangaistuksista taikka ansio- tai kunniamerkeistä, ei siirretä analysointi- ja raportointipalveluihin.

Seuraavaksi tietojen käsittelyssä arvioidaan tietoturvan kannalta kasautumisvaikutus. Analysointi- ja raportointipalvelutoimintaa varten poimittavat tiedot saatetaan tietosuoja- ja tietoturva vaatimusten mukaisiksi pseudonymisoidulla tai muuten vastaavasti käsittelemällä yksilöivien henkilötietojen ja salassa pidettävien tietojen osalta. Vaatimustenmukaistaminen sekä aineistoon tarvittavat toimenpiteet toteutetaan ennen kuin tietoja viedään varsinaiselle yhteiselle tekniselle analysointialustalle.

Tietojen käsittelyssä varsinainen analysointi tapahtuu erillisellä teknisellä valtion sisäisessä käytössä olevalla analysointialustalla, jolla yhteisten palveluntuottajien rekistereistä koottuja tietoja hyödynnetään valtionhallinnon analysointi- ja raportointikäyttötarpeisiin. Analysointialustalla Valtiokonttorin ja palvelukeskuksen analytikoilla on pääsy rajapinnan avulla yhteisten palveluntuottajien rekistereistä koottuihin tietoihin, jotka on määritelty yhdessä luovuttajan kanssa. Valtiokonttorin ja palvelukeskuksen analytikoilla ei ole suoraa pääsyä alkuperäisiin rekistereihin. Koottujen tietojen avulla Valtiokonttorin analytikot tuottavat valtiokokonaisuuden ja valtioneuvostotason tarpeisiin suunnattua palvelua. Palvelukeskus tuottaa palvelua virastoille ja hyödyntää tietoja toimialansa kehittämisessä.

Analysointialustaa hallinnoidaan myönnettyjen käyttövaltuuksien ja kontrolloitujen lokitietojen avulla. Alustatarkaisussa noudatetaan tietosuoja- ja tietoturva vaatimuksia sekä valtionhallinnon ohjeita ja määräyksiä tietoturvalisesta tietojen käsittelystä. Tietoja analysointialustalla käsittelevät Valtiokonttorin ja palvelukeskuksen koulutetut ja ohjeistetut analytikot, joille on tehty perusmuotoinen turvallisuus selvitys. Analytikot noudattavat tietosuojaperiaatteita, tietoturva periaatteita ja yleisiä tutkimuseettisiä periaatteita. Analysointialustalla tietoja käsittelevät vain edellä mainitut analytikot tässä hallituksen esityksessä tarkemmin kuvattavalla tavalla. Tietojen käsittely on suunnitelmallista ja sille on nimetty vastuhenkilö. Tietojen käsittelyssä yksittäistä henkilöä koskevat tai salassa pidettävät tiedot eivät paljastu ulkopuolisille. Käsitelijät ovat vaitiolovelvollisia ja toimivat rikosoikeudellisen virkavastuun alaisina rikoslain (39/1889) luvussa 40 tarkemmin säädettyllä tavalla.

Tietojen käsittelyssä analysointi- ja raportointitoiminnassa julkaistavat tulokset anonymisoidaan ja aggregoidaan analysointialustalla. Julkaisu voi tapahtua erillisen raportointialustan avulla tai siihen verrattavalla muulla tavalla. Analysointi- ja raportointitulosten luovutus hallinnon sisäiseen käyttöön tai julkaisu tapahtuu anonymisoiduna tilastollisella tasolla, jolloin yksittäistä henkilöä ei voi tunnistaa julkaistavista tiedoista. Tietoja anonymisoidaessa säilytetään kuvaus anonymisoidun aineiston muodostamisesta, anonymisointimenetelmistä ja lopputuloksesta, jotta tarvittaessa voidaan jäljittää esimerkiksi virheet anonymisoinnin toteutuksessa. Anonymisoinnissa on kiinnitettävä huomiota käytettävään tekniikkaan, jotta rekisteröidyn tunnistaminen ei ole enää mahdollista. Luovutettavat tai julkaistavat tiedot eivät ole palautettavissa henkilötasolle eivätkä sisällä henkilötietoja. Analysointi- ja raportointipalvelujen tuloksia voidaan julkaista myös yleiseen käyttöön. Näin toteutettaisiin julkisuuslain 20 §:ssä tarkoitettua viranomaisen velvollisuutta tuottaa ja jakaa tietoa.

Tietojen käsittelyssä periaatteena on, että analysointi- ja raportointipalvelutoimintaa varten Valtiokonttorilla ja palvelukeskuksella on oikeus saada salassa pidettävää tietoa, mutta sitä ei käytetä sellaisenaan analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa, vaan tiedot saatetaan tietosuoja- ja tietoturva vaatimusten mukaisiksi ennen

varsinaista analysointia ja raportointia. Lisäksi arvioidaan tietojen yhdistämisestä mahdollisesti aiheutuvat kasautumisvaikutukset yhdessä tietojä luovuttavan tahon kanssa. Kasautumisvaikutukset arvioidaan myös silloin, kun analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa syntyneeseen tietoon yhdistetään muualta saatua tietoa.

Analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa hyödynnettävien tietojen oikeellisuus on keskeinen edellytys tuotettavien palvelujen laadulle. Tietojen laadusta vastaavat ensisijaisesti alkuperäiset rekisterinpitäjät eli yhteisten palveluntuottajien rekistereihin tietoja toimittavat virastot ja laitokset. Uuden analysointi- ja raportointipalvelujen rekisterinpitäjinä Valtiokonttori ja palvelukeskus vastaavat osaltaan havaitsemiensa virheiden ja puutteiden korjaamisesta ilmoittamalla niistä tiedot luovuttaneelle taholle.

Analysointi- ja raportointipalvelujen tekninen toteutus on hallituksen esitystä annettaessa vielä osin yksityiskohdiltaan ratkaisematta. Toteutusvaihtoehtoja selvitettäessä on käynyt ilmi, että yhteistä teknistä alustaratkaisua ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa osana nykyisiä teknisiä ratkaisuja, jolloin tietojärjestelmien varsinainen käyttötarkoitus voisi vaarantua. Keskitetyksi toteutettava ratkaisu on valtion kokonaisedun näkökulmasta paras.

Valtiokonttori ja palvelukeskus eivät ole analysointi- ja raportointipalvelujen yhteisrekisterinpitäjiä palvelujen toteuttamiseksi suunnitellun alustaratkaisun yhteisestä hyödyntämisestä huolimatta. Molemmat toimijat keräävät toimeksiannoissa tarvitsemansa tiedot itsenäisesti ja osin eri rekistereistä. Yhteisrekisterinpitäjäyys ei myöskään toteudu tilanteessa, jossa nyt kerättäviä ja analysointi- ja raportointipalveluissa käsiteltäviä tietoja yhdistettäisiin toimeksiannosta virastojen omien rekistereiden tietoihin.

1.2.4 Käsiteltävät tiedot

Virastoja ja laitoksia koskevia valtionhallinnon toiminnan, talouden ja hallinnon tietoja eri toimialoilta on yhteisten palveluntuottajien tietojärjestelmissä (rekistereissä) ja niitä voitaisiin hyödyntää hallinnon sisäisessä käytössä toiminnan kehittämisessä, ohjauksessa ja johtamisessa. Valtion yhteisiä palveluja tuottavat Valtiokonttori (rahoitus ja taloushallinto), Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus (talous- ja henkilöstöhallinto), Hansel Oy (hankinnat), HAUS kehittämiskeskus Oy (koulutus), Senaatti-kiinteistöt -liikelaitos (toimitilat), Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus (tietohallinto) sekä tuleva Digi- ja väestötietovirasto (hanketiedot). Valtionhallinnon toiminnan, talouden ja hallinnon yhteisiä tietoja hyödynnetään analysointi- ja raportointipalvelujen avulla valmistelun ja päätöksenteon tukena.

Analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa käsiteltäviä tietoja ovat tiedot toiminnan suunnittelusta ja seurannasta, talous- ja henkilöstöhallinnosta (ml. matkahallinnosta), yhteisestä perustietotekniikasta, hankintojen hallinnasta, toimitilahallinnasta, keskitetyistä koulutuspalveluista, hanke- ja projektihallinnasta sekä organisaatorakenteesta. Käsiteltävät tiedot eivät ole niitä yhteisten palveluntuottajien hallinnoimia rekisteritietoja, jotka liittyvät ensisijaisesti kansalaisiin, yrityksiin tai organisaatioiden asiakkaisiin. Käsiteltävät tiedot liittyvät valtion virastojen ja laitosten toimintaan sekä henkilöstötietoihin jäljempänä tarkemmin kuvatuin rajoituksin. Toiminnassa voidaan käyttää myös muuta analysointi- ja raportointipalvelujen toteuttamisen kannalta tarpeellista tunnisteetonta tietoa sekä muuta julkista tietoa.

Analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa tarkasteltavat tiedot koskevat valtion virastoja ja laitoksia, joiden tietoja on yhteisten palveluntuottajien rekistereissä ja jotka on veloitettu käyttämään yhteisiä palveluja. Näitä ovat myös sellaiset valtion virastot ja laitokset, joille Valtiokonttori on myöntänyt määräajaksi talousarviolakiin perustuvan poikkeusluvan, jolla voi poiketa taloushallinnon ja palkanlaskennan vastuunjako koskevista määräyksistä. Toiminnan kohteena eivät ole Eduskunta eivätkä sen yhteydessä tai valvonnassa toimivat Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia, Valtiontalouden tarkastusvirasto, Ihmisoiikeuskeskus, Ulkopoliittinen instituutti tai Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra. Yhteisten palveluntuottajien rekistereissä mahdollisesti olevat muut valtion tai valtion ulkopuolisten organisaatioiden tiedot jäävät niin ikään tarkastelun ulkopuolelle. Näitä ovat Suomen Pankki ja Huoltovarmuuskeskus.

Analysointi- ja raportointipalveluissa käsiteltävät tiedot eivät sisällä rikostuomioihin tai rikkomuksiin liittyviä tietoja. Tietojenkäsittelystä tai tuotetuista analyyseistä ei aiheudu suoria seurauksia tai automatisoituja yksittäispäätöksiä yksittäisille henkilöille, vaan tuotettua tietoa käytetään valmistelun ja päätöksenteon tukena valtion sisäisessä toiminnan kehittämisessä, ohjauksessa ja johtamisessa. Toiminnassa ei käytetä julkista valtaa eikä hyödynnetä tietoja, jotka nauttivat perustuslain 10 §:ssä turvattua yksityiselämän ja luottamuksellisen viestin suojaa. Tietoja ei luovuteta EU:n tai ETA:n ulkopuolelle eikä kansainvälisille järjestöille.

Turvallisuussektorin eli Rikosseuraamuslaitoksen, Rajavartiolaitoksen, suojelupoliisin, poliisin, maahanmuuttohallinnon, pelastustoimen ja hätäkeskustoimialan, siviilikriisinhallinnan, puolustusvoimien ja puolustushallinnon rakennuslaitoksen tietojen osalta tietoaineisto käsitellään ja karkeistetaan kasautumisvaikutukset huomioon ottaen siten, että analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa käsiteltävät tiedot ovat tietoturvasuojattuja ja eivät aiheuta turvallisuusriskejä. Valtiokonttori ja palvelukeskus sopivat tarvittavista tietoturvasuojauksista ja niiden edellyttämistä toimenpiteistä yhdessä kunkin turvallisuussektorin viraston kanssa. Menettelyllä varmistetaan, että virastojen henkilöstön tai yhteiskunnan turvallisuus eivät vaarannu. Lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on kuvattu tarkemmin, miltä osin salassapitosäännöksistä ei voida poiketa tietoja luovutettaessa. Yhteisten palveluntuottajien rekistereihin ei kuulu puolustusvoimien käytössä tällä hetkellä oleva henkilötietojärjestelmä. Sen tietoja voidaan käyttää analysointi- ja raportointipalveluissa yleisemmällä tasolla.

Jäljempänä kuvataan analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa hyödynnettävät tiedot tämän hallituksen esityksen kohteena olevien lakimuutosten mukaan ryhmiteltynä. Kunkin tietokategorian kohdalla kerrotaan tietosisältöjen lisäksi, kenen rekistereissä tiedot ovat ja millaista henkilötietoa tiedot sisältävät sekä käytetäänkö kyseistä henkilötietoa analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa. Osaa tietokategorioista käyttävät sekä Valtiokonttori että palvelukeskus. Tällöin tietojen esittelykohtaan viitataan lyhyesti toisen toimijan kohdalla.

Henkilötietojen käsittely

Valtionhallinnon sisäisessä analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa tietoja saadaan rekistereistä, jotka on kuvattu tämän alaluvun alussa. Yksittäisten tietohakujen yhteydessä tunnistellinen henkilötieto pseudonymisoidaan ja eri rekistereistä haettujen tietojen yhdistäminen tehdään pseudonymisoidun tunnistetiedon avulla. Samalla arvioidaan tietojen kasautumisvaikutus ja sen mahdollisesti aiheuttama uuden tietoaineiston suojausvaatimus sekä tämän edellyttämät toimenpiteet. Analysointi- ja raportointipalvelun tuloksia julkaitaan vain anonymisoinnalla ja tilastollisesti aggregoituna, jolloin yksittäistä henkilöä koskevia tietoja ei voi tunnistaa. Pseudonymisoinnissa käytettävä salausavaintieto säilytetään rajatun käyttäjäjoukon hallussa.

Laki valtiokonttorista:

Toiminnan suunnittelun ja seurannan tiedot ovat virastojen tulostavoitetiedot, tilinpäätös- ja toimintakerptomustiedot, vuosikertomustiedot, ministeriöiden ja virastojen tulostavoitteiden toteutumastiedot, ministeriön kannanotot kirjanpitoyksiköiden tilinpäätöksistä sekä henkilöstötilinpäätöstiedot. Ministeriöiden ja virastojen tulostavoitteita ja niiden toteutumista koskevat tiedot ovat Valtiokonttorin tietojärjestelmissä (rekistereissä). Muut edellä luetellut toiminnan suunnittelun ja seurannan tiedot ovat virastojen ja laitosten laatimia julkisia suunnittelun ja seurannan asiakirjoja, jotka eivät muodosta tällä hetkellä keskitettyä tietovarantoa. Analysointi- ja raportointitoiminnassa hyödynnettävät toiminnan suunnittelun ja seurannan tiedot eivät sisällä henkilötietoja.

Talous- ja henkilöstöhallinnon tiedot on kuvattu jäljempänä kohdassa ”Laki valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta”.

Yhteisen perustietotekniikan (tietohallinnon) tiedot ovat virastojen päätelaitetiedot ja käyttäjätukipalvelujen tiedot, viestintätekniisten palvelujen tiedot, tietoliikennepalvelujen tiedot, tiedot käyttöpalveluista, tiedot toimistosovelluksista sekä tiedot kyseisten palvelujen käytöstä. Yhteisen perustietotekniikan tietoja on Val-

tion tieto- ja viestintäteknikkakeskuksen tietojärjestelmissä (rekistereissä). Yhteisen perustietotekniikan rekisterien tiedot sisältävät henkilötietoina käyttäjien nimi-, yhteys-, käyttäjäidentiteetti- ja käyttövaltuustietoja. Henkilötietojen käsittelyssä noudatettavat menetelmät on kuvattu yksityiskohtaisemmin kohdassa ”Henkilötietojen käsittely”.

Matkahallinnon tiedot ovat osa talous- ja henkilöstöhallinnon tietoja ja ne on kuvattu jäljempänä kohdassa ”Laki valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta”.

Hankintojen hallinnan tietoja ovat tiedot valtionhallinnon hankinnoista, yhteishankinnoista, puitejärjestelyistä, kilpailutuksista, tilauksista ja sopimuksista. Tiedot ovat Hansel Oy:n tietojärjestelmissä (rekistereissä). Yhteishankintatiedot sisältävät henkilötietoja hankintojen yhteys- ja vastuuhenkilöistä. Tietoja yhteys- ja vastuuhenkilöistä ei käytetä analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa. Hankintoihin liittyviä tietoja on myös palvelukeskuksen taloushallinnon tietojärjestelmissä (rekistereissä) ja tiedot voivat sisältää tietoja valtion toimittajista ja asiakkaista. Toimittajien ja asiakkaiden henkilötietoja ei käytetä analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa.

Toimitilahallinnan tietoja ovat tiedot rakennuksista, kiinteistöomaisuudesta ja kustannuksista. Rakennusten tietoja ovat sijaintitieto, käyttötarkoitustieto, toimitilatiedot sekä tiedot ympäristövaikutuksista. Käyttötarkoitukseen liittyvät myös tiedot kiinteistötekniikasta (lämpö, vesi, ilmastointi ja energia) sekä työympäristöratkaisuista. Kiinteistöomaisuuteen liittyviä tietoja ovat tiedot rakennusten kunnosta ja pinta-alasta. Kustannuksiin liittyviä tietoja ovat käyttöaste ja tilatehokkuus. Toimitilahallinnan tietoja on Senaatti-kiinteistöt -liikelaitoksen tietojärjestelmissä (rekistereissä). Toimitilahallinnan tiedot voivat sisältää henkilötietona tietoja henkilöiden sijoittumisesta kiinteistöihin, mitä tietoa voidaan käyttää analysointi- ja raportointitoiminnassa tietosuoja- ja tietoturva-vaatimukset huomioon ottaen. Henkilötietojen käsittelyssä noudatettavat menetelmät on kuvattu yksityiskohtaisemmin kohdassa ”Henkilötietojen käsittely”.

Toimitilahallinnan järjestelmien rekistereissä on henkilötietoina asiakkaiden ja yhteishenkilöiden tietoja vuokrausuhdeiden hoitamiseen liittyen. Edellä kuvattuja henkilötietoja ei siirretä tai hyödynetä analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa.

Hanke- ja projektihallinnan tietoja ovat tiedot valtionhallinnon hankkeista ja projekteja koskevista päätöksistä, sisällöistä ja tavoitteista sekä niiden kustannuksista ja rahoituksesta. Hankkeet ja projektit liittyvät pääosin toiminnan kehittämiseen tai säädösvalmisteluun. Analysointi- ja raportointipalveluissa käytettävät hanke- ja projektihallinnan tiedot ovat tulevan Digi- ja väestötietoviraston tietojärjestelmissä (rekistereissä). Hanke- ja projektihallintaan liittyviä tietoja on myös palvelukeskuksen taloushallinnon tietojärjestelmissä (rekistereissä) ja tiedot sisältävät henkilötietoja valtion toimittajista ja asiakkaista. Palvelukeskuksen henkilöstöhallinnon tietojärjestelmien rekistereissä on tietoja hankkeille ja projekteille kohdennetuista työajoista ja työaikaa kohdentaneista henkilöistä. Henkilötietojen käsittelyssä noudatettavat menetelmät on kuvattu yksityiskohtaisemmin kohdassa ”Henkilötietojen käsittely”.

Keskitettyjen koulutuspalvelujen tietoja ovat tiedot koulutusmuodoista, koulutuksiin osallistumisista sekä koulutusten järjestämisen kustannuksista. Tiedot henkilöiden osaamisesta ja koulutuksista ovat osa henkilöstöhallinnon tietoja. Keskitettyjen koulutuspalvelujen tiedot ovat HAUS kehittämisskeskus Oy:n tietojärjestelmissä (rekistereissä) ja sisältävät henkilötietoja koulutuksiin osallistuneista henkilöistä. Tietoja henkilöiden osaamisesta ja koulutuksista on myös palvelukeskuksen henkilöstöhallinnon tietojärjestelmissä (rekistereissä). Henkilötietojen käsittelyssä noudatettavat menetelmät on kuvattu yksityiskohtaisemmin kohdassa ”Henkilötietojen käsittely”.

Organisaatorakenteen tiedot ovat talous- ja henkilöstöhallinnon tietoja ja ne on kuvattu jäljempänä kohdassa ”Laki valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta”.

Laki valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta:

Taloushallinnon tiedot ovat valtion keskuskirjanpidon tiedot sekä valtion organisaatioiden taloudenpidossa syntyneet tiedot, kuten ulkoisen laskennan tiedot, sisäisen laskennan tiedot sekä maksuliikkeen ja kassan hallinnan tiedot. Ulkoisen laskennan tietoja ovat talousarvotiedot, liikekirjanpidon ja valtuusseurannan tiedot. Sisäisen laskennan tietoja ovat sisäisen budjetoinnin, kustannuslaskennan ja muiden seurantakohteiden tiedot, kuten esimerkiksi tiedot toiminnoista, suoritteista ja projekteista. Maksuliikkeen tietoja ovat kassaennusteet, laskujen kierrätyksen tiedot ja reskontrien tiedot. Taloushallinnon tiedot ovat palvelukeskuksen tietojärjestelmissä (rekistereissä). Taloushallinnon tiedot sisältävät asiakas- ja toimittajarekisterissä olevia henkilötietoja, kuten asiakas- tai toimittajanumero tai sanallinen kuvaus. Henkilötietojen käsittelyssä noudatettavat menetelmät on kuvattu yksityiskohtaisemmin kohdassa ”Henkilötietojen käsittely”.

Sähköisen tilaamisen, dokumenttien käsittelyn ja arkistojärjestelmän sekä maksuliikejärjestelmän tiedot sisältävät käyttövaltuuksiin liittyviä henkilötietoja, joita ei siirretä tai hyödynnetä analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa.

Henkilöstöhallinnon tiedot kuvaavat valtiohallinnon henkilöstön palvelussuhteita. Henkilöstöhallinnon tiedot ovat johtamisen ja työtyytyväisyyden arviointitiedot, tiedot henkilöstöstä, kuten tutkinto- ja koulutustiedot, palkkaukseen liittyvät tiedot, tieto pätevydestä, työaikakirjaustiedot ja poissaolotiedot sekä rekrytointiin, työterveyshuollon kustannuksiin, tapaturmiin ja vahingonkorvauksiin liittyvät tiedot. Tiedot eivät sisällä terveydentilaan liittyviä diagnoositietoja. Sairauspoissaolotieto kattaa myös työtapaturmasta tai ammattitaidusta aiheutuneen poissaolotiedon. Turvakiellon piirissä olevien henkilöiden osoitetietoja tai tunnisteesiisiä henkilötietoja ei käsitellä analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa. Sama koskee myös tilanteita, jolloin henkilön oikea henkilöllisyys on virkatehtävien vuoksi salattu. Henkilöstöhallinnon tiedot ovat palvelukeskuksen tietojärjestelmissä (rekistereissä). Henkilötietojen käsittelyssä noudatettavat menetelmät on kuvattu yksityiskohtaisemmin kohdassa ”Henkilötietojen käsittely”.

Tapaturma- ja vahingonkorvaustiedot valtion henkilöstön osalta ovat Valtiokonttorin tietojärjestelmissä eikä niihin sisältyviä henkilötietoja käytetä analysointi- ja raportointitoiminnassa.

Matkahallinnon tiedot, jotka kuuluvat myös talous- ja henkilöstöhallinnon tietoihin, ovat tapahtumatiedot ja ohjaustiedot. Tapahtumatietoja ovat matkasuunnitelmat, matkaennakot, ostotapahtumat, laskut (sisältäen päivärahat ja kilometrikorvaukset) sekä verolliset korvaukset. Ohjaustietoja ovat matka- ja kulukorvausten ylläpidon tiedot, henkilötiedot, organisaatiotiedot, seurantakohtetiedot, tiliointitiedot sekä tiedot valuuttakursseista. Matkahallinnon tiedot ovat palvelukeskuksen matka- ja kuluhallintajärjestelmän käyttäjä- ja matkustajarekisterissä. Matkahallinnon järjestelmän tiedot sisältävät henkilötietoja. Henkilötietojen käsittelyssä noudatettavat menetelmät on kuvattu yksityiskohtaisemmin kohdassa ”Henkilötietojen käsittely”.

Organisaatorakenteen tiedot koostuvat valtion budjetti- ja rahastotalouden organisaatorakenteen kokonaisuuden tiedoista sekä organisaatiokohtaisista tiedoista. Valtion budjetti- ja rahastotalous koostuu kirjanpitoyksiköistä sekä talousarvion ulkopuolella olevista valtion rahastoista. Organisaatiokohtaisia tietoja ovat esimerkiksi organisaation toimimimi, yksikkörakenne, sisäinen toimintayksikkörakenne ja toimipaikka. Kattavin ja ajantasaisin tieto valtionhallinnon organisaatiosta kerätään palvelukeskuksen talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmiin. Organisaatiotiedot sisältävät henkilötietoina tiedot henkilöistä organisaatorakenteessa. Henkilötietojen käsittelyssä noudatettavat menetelmät on kuvattu yksityiskohtaisemmin kohdassa ”Henkilötietojen käsittely”.

1.2.5 Rekisterinpitäjä ja rekisteröidyn oikeudet

Valtionhallinnon analysointi- ja raportointipalvelutehtävässä käytettävien tietojen rekisterinpitäjänä toimisi Valtiokonttori saamiensa ja käyttämiensä tietojen osalta. Talous- ja henkilöstöhallinnon analysointi- ja raportointipalveluissa käytettävien tietojen sekä siinä hyödynnettävien yhteisten palveluntuottajien rekistereistä saatujen tietojen osalta rekisterinpitäjänä toimisi palvelukeskus.

Keskitettyjen talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävien ja palvelujen hoitamisessa valtion talous- ja henkilöstöhallinnon tietojen osalta palvelukeskus olisi yhteisrekisterinpitäjä sen asiakkuuteen velvoitettujen valtion

virastojen ja laitosten, tasavallan presidentin kanslian sekä eduskunnan ja sen yhteydessä toimivien virastojen kanssa. Muiden kuin edellä mainittujen asiakkaiden osalta palvelukeskus olisi tietojen käsittelijä, kuten tälläkin hetkellä. Yhteisrekisterinpitäjyydestä säädetään tietosuoja-asetuksen 26 artiklassa. Tietosuoja-asetuksen 26 artiklan mukaan kyse on yhteisrekisterinpitäjistä, jos vähintään kaksi rekisterinpitäjää määrittää yhdessä käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Yhteisrekisterinpitäjien on määriteltävä keskinäisellä järjestelyllä läpinäkyvällä tavalla kunkin vastuualueet tietosuoja-asetuksessa vahvistettujen velvoitteiden noudattamiseksi, erityisesti rekisteröityjen oikeuksien käytön ja 13 ja 14 artiklan mukaisten tietojen toimittamista koskevien tehtävien osalta, paitsi jos ja siltä osin kuin rekisterinpitäjiin sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä määritellään rekisterinpitäjien vastuualueet. Järjestelyn yhteydessä voidaan nimetä rekisteröidylle yhteyspiste.

Palvelukeskuksen ja asiakasvirastojen tehtävät ja vastuut on kuvattu tämän lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Analysointi- ja raportointipalvelujen tietojen osalta tietosuoja-asetuksen 12 - 22 artiklassa tarkoitettuja rekisteröityjen oikeuksia voi toteuttaa rekisterinpitäjän eli Valtiokonttorin tai palvelukeskuksen luona. Tietosuoja-asetuksessa säädetään perusteista, joilla voidaan poiketa rekisteröidyn oikeuksista. Analysointi- ja raportointipalveluissa tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 5 kohdan c alakohdan mukaan rekisterinpitäjän velvollisuutta toimittaa tietoja rekisteröidylle ei sovelleta, kun tietojen hankinnasta tai luovuttamisesta säädetään nimenomaisesti rekisterinpitäjään sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa vahvistetaan asianmukaiset toimenpiteet rekisteröidyn oikeutettujen etujen suojaamiseksi. Lisäksi 17 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan rekisteröidyn oikeutta tietojen poistamiseen ei sovelleta, kun käsittely on tarpeen rekisterinpitäjään sovellettavaan jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvan, käsittelyä edellyttävän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi tai jos käsittely tapahtuu yleistä etua koskevan tehtävän suorittamista varten. Rekisteröidyllä ei ole analysointi- ja raportointipalveluissa oikeutta rajoittaa tietojen käsittelyä, koska 18 artiklan 1 kohdan mukaiset ehdot eivät täyty. Myöskään 20 artiklan mukaista oikeutta siirtää tiedot järjestelmästä toiseen ei ole, koska käsittely ei perustu kyseisen artiklan 1 kohdan a alakohdassa mainittuihin 6 artiklan 1 kohdan a alakohtaan eikä 9 artiklan 2 kohdan a alakohtaan eikä sopimukseen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla. Myös 21 artiklan mukaisesta vastustamisoikeudesta poiketaan, koska henkilötietoja käsitellään analysointi- ja raportointipalveluissa tilastollisia tarkoituksia varten ja käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi.

2 Esityksen vaikutukset

Lakiehdotuksilla mahdollistetaan yhteisten palveluntuottajien rekistereissä olevien tietojen aiempaa laajempi käyttö valmistelun ja päätöksenteon tukena. Lisäksi lakiehdotuksilla parannetaan tietojohdantamista ehdotetuilla tehtävälueilla. Lakiehdotuksilla ei ole merkittäviä taloudellisia tai muita yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Taloudelliset vaikutukset

Lakiehdotuksen mahdollistama yhteisillä palveluntuottajilla olevien tietojen hyödyntäminen analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa vaatii investointia, mutta tuottaa hyötyjä parempana valmisteluna ja päätöksinä. Myös analysointi- ja raportointipalvelujen keskitetyllä tuottamisella pyritään saavuttamaan valtion kokonaisedun optimoinnin kannalta säästöjä verrattuna tilanteeseen, jossa virastot tuottaisivat vastaavat palvelut itse – tai tietoa ei hyödynnettäisi lainkaan toiminnan kehittämisessä, ohjaamisessa ja johtamisessa.

Valtiovarainministeriö on myöntänyt Valtiokonttorille 2.10.2017 julkisen hallinnon keskitetyn analysointi- ja raportointipalvelun toteutuksesta aiheutuviin menoihin yhteensä 800 000 euroa vuosille 2017 – 2019. Tämän jälkeen Valtiokonttori vastaa analysointi- ja raportointipalvelutoiminnan järjestämisestä, pois lukien investointiluonteiset kustannukset, ilman erillisrahoitusta.

Vuodesta 2020 eteenpäin toiminnan laajentaminen ja palvelun kehittäminen edellyttävät arviolta noin miljoonan euron lisärahoitusta investointiluonteisiin kustannuksiin. Toiminnan rahoituksesta sovitaan osana talousarvio- ja tulosohjausmenettelyä.

Lakiehdotuksella on vähäisiä taloudellisia vaikutuksia virastojen työmäärän kasvuna. Ehdotettu uusi analysointi- ja raportointipalvelutehtävä edellyttää, että virastot osallistuvat tietojen luovuttamiseksi tarvittavaan yhteistyöhön Valtiokonttorin, palvelukeskuksen ja muiden yhteisten palveluntuottajien kanssa. Yhteisten palveluntuottajien on ryhdyttävä tiedonhallintalain edellyttämiin toimenpiteisiin keräämiensä tietojen tiedonhallinnan järjestämiseksi sekä tiedon luovuttamiseen tarvittavien rajapintojen toteuttamiseksi. Toiminnassa hyödynnetään uuden tiedonhallintalain asettamia virastoja ja laitoksia koskevia velvoitteita.

Vaikutukset viranomaisen toimintaan

Lakiehdotuksella annetaan Valtiokonttorille ja palvelukeskukselle uusi tehtävä analysointi- ja raportointipalvelutoiminnan järjestämiseksi ja sen edellyttämät tiedon käsittelyoikeudet. Ehdotus vahvistaa yhteisten palveluntuottajien verkostomaista toimintatapaa ja yhteistyötä valtion yhteisiin tietojärjestelmiin kerätyn tiedon hyödyntämisen osalta. Esityksellä pyritään vahvistamaan tietojen systemaattista hyödyntämistä, tiedolla johtamista ja tietoperusteista päätöksentekoa valtionhallinnon valmistelun ja päätöksenteon tukena. Samalla vahvistetaan tietojohdantamisen toimintatapoja valtionhallinnossa.

Lakiehdotuksella on vähäisiä vaikutuksia viranomaisten toimintaan virastojen työmäärän kasvuna. Virastot osallistuvat tietojen luovuttamiseksi tarvittavaan yhteistyöhön Valtiokonttorin, palvelukeskuksen ja muiden yhteisten palveluntuottajien kanssa. Analysointi- ja raportointipalvelut edellyttävät tiedonhallintalain mukaista tietojärjestelmien yhteentoimivuutta. Laki sisältää koko julkista hallintoa koskevat säännökset tiedonhallinnan järjestämisestä ja kuvaamisesta, tietovarantojen yhteentoimivuudesta, teknisten rajapintojen ja katsoyhteyksien toteuttamisesta sekä tietoturvallisuuden toteuttamisesta. Ehdotukseen sisältyvien toimenpiteiden toteuttaminen voidaan kattaa olemassa olevien voimavarojen uudelleen järjestelyillä osana oman toiminnan kehittämistä.

Esityksellä ei ole vaikutusta kuntien ja julkisen hallinnon muiden viranomaisten tehtäviin tai niiden jakoon.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esitys vahvistaa valtionhallinnon tietovarantojen aiempaa laajempaa hyödyntämistä ja tehostaa tiedolla johtamista osana valtionhallinnon tehokasta toimintaa.

Muut vaikutukset

Ehdotetulla lailla ei ole ympäristövaikutuksia, kielellisiä vaikutuksia, vaikutuksia kansalaisten asemaan, yhdenvertaisuuteen, miesten ja naisten väliseen tasa-arvoon tai kuntien talouteen. Ehdotetulla lailla ei ole vaikutuksia henkilöstön asemaan.

Henkilötietojen tietosuojaa koskeva vaikutustendarviointi

Tietosuoja-asetuksen 35 artiklassa mainittu henkilötietojen tietosuojaa koskeva vaikutustendarviointi laaditaan ennen toiminnan aloittamista sekä aina, kun alustalle tuodaan uutta henkilötietoa. Analysointi- ja raportointipalvelujen toimijat vastaavat osaltaan, että vaikutustendarvioinnin kautta esiintyvät henkilötietoriskit minimoidaan hyväksyttävälle tasolle, ennen tiedon hyödyntämistä alustalla. Palvelua koskevassa palvelukuvauksessa kuvataan analysointi- ja raportointipalveluissa hyödynnettävät henkilötiedot, niiden käsittelyperiaatteet, toimijoiden välinen tehtävänjako ja vastuut. Vaikutustendarvioinnissa käydään läpi järjestelmällinen kuvaus suunnitelluista käsittelytoimista ja käsittelyn tarkoituksista, arvio käsittelytoimien tarpeellisuudesta ja oikeasuhteisuudesta tarkoituksiin nähden, arvio rekisteröityjen oikeuksia ja vapauksia koskevista riskeistä, suunnitellut toimenpiteet riskeihin puuttumiseksi sekä dokumentoitu vaikutustendarviointi ja toteutumisen seuranta.

3 Asian valmistelu

Lakiehdotukset on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhdessä Valtiokonttorin ja palvelukeskuksen kanssa. Valmisteluun on osallistunut myös valtioneuvoston tietosuojavastaavien verkoston edustajia sekä valtioneuvoston hallintoyksikkö.

Asian valmistelussa on oltu yhteydessä tietosuojavaltuutetun toimistoon.

Hallituksen esitysluonnoksesta on pyydetty lausuntoa seuraavilta tahoilta: ministeriöt, Oikeuskanslerinvirasto, Eduskunnan oikeusasiamies, eduskunta, Valtiontalouden tarkastusvirasto, Ulkopoliittinen instituutti, Ihmisoikeuskeskus, Tietosuojavaltuutetun toimisto, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori, Hansel Oy, Senaatti-kiinteistöt -liikelaitos, HAUS kehittämiskeskus Oy, Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus ja Valtiokonttori. Ministeriöitä on pyydetty tarvittaessa kuulemaan hallinnonalansa virastoja ja laitoksia.

Saadun lausuntopalautteen johdosta lakiehdotusta on täydennetty erityisesti seuraavilta osin: [].

4 Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnan käsiteltävänä on HE _/2019, (Hallituksen esitys eduskunnalle kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskeväksi lainsäädännöksi), johon sisältyy Valtiokonttorista annetun lain muutosesitys. Tämän vuoksi on tarpeen huolehtia siitä, että rinnakkaiset muutosehdotukset sovitetaan yhteen ja että ensin hyväksytyt muutokset otetaan huomioon myöhemmin käsiteltäviä muutoksia hyväksyttäessä. Tämä esitys on laadittu olettamalla, että edellä mainitun hallituksen esityksen käsittely päättyy ennen tämän esityksen käsittelyn loppuun saattamista

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta

2 §. Pykälän *1 momentin 4 kohdan* sisältö säilyisi ennallaan, mutta kyseisen kohdan lopussa oleva piste muutettaisiin puolipisteeksi.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi *5 kohta*, jossa säädetään Valtiokonttorin uudeksi tehtäväksi tuottaa analysointi- ja raportointipalveluja valtioneuvostolle valmistelun ja päätöksenteon tueksi. Uudella tehtävällä vahvistettaisiin valtion yhteisten palveluntuottajien tietojärjestelmissä olevien tietojen systemaattinen ja tehokas hyödyntäminen valtionhallinnon toiminnan kehittämisessä, ohjauksessa ja johtamisessa. Valtiovarainministeriö ohjaa Valtiokonttoria analysointi- ja raportointipalveluja koskevien resurssien käytössä. Tavoitteena on keskittyä koko valtionhallintoa tai yhtä tai useampaa hallinnonalaa koskevien ratkaisujen ja niillä saavutettavien hyötyjen laajempaan käyttöönottoon valtionhallinnossa. Valtiokonttorin tehtävä ja siihen liittyvä toimivalta perustuvat ehdotettavaan lakiin.

2 c §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 c § Valtiokonttorin uuden tehtävän sisällöstä.

Pykälän *1 momentin* mukaan Valtiokonttori tuottaisi analysointi- ja raportointipalveluja valtioneuvostolle valmistelun ja päätöksenteon tueksi. Tehtävän hoitamiseksi Valtiokonttorilla olisi oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tämän tehtävän vaatimat ja välttämättömät palvelukeskuksen, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen, Digi- ja väestötietoviraston, Senaatti-kiinteistöt -liikelaitoksen, Hansel Oy:n

ja HAUS kehittämiskeskus Oy:n rekistereissä olevia virastoja ja laitoksia koskevia valtionhallinnon toiminnan, talouden ja hallinnon tietoja. Käsiteltävät tiedot eivät sisällä väestötietojärjestelmään tallennettuun turvakieltoon sisältyviä tietoja. Analysointi- ja raportointitehtävässä hyödynnetään kulloinkin tarvittavia tietoja. Käsiteltävät tiedot sisältäisivät myös henkilötietoja. Tiedot on kerätty mainittujen toimijoiden rekistereihin niiden toimialan tehtävien hoitamista varten. Tietoja käytettäisiin analysointi- ja raportointipalvelutoiminnassa toimeksiantojen edellyttämässä laajuudessa tarvittava määrä. Valtiokonttorille säädettäisiin uusi tehtävä rekistereissä olevien tietojen käsittelyperusteeksi. Siltä osin kuin Valtiokonttori käyttää rekistereissään olevia virastojen toiminnan suunnittelun ja seurannan tietoja, ei ole tarpeen säätää niiden luovuttamisesta analysointi- ja raportointipalvelun käyttöön, koska kyseiset tiedot eivät sisällä henkilötietoja tai salassa pidettäviä tietoja. Valtiokonttori voi käyttää rekistereissään olevia tietoja ilman erillistä säännöstä. Tarkempi kuvaus analysointi- ja raportointipalvelutoiminnasta ja siinä käsiteltävistä tiedoista on tämän esityksen kohdissa 1.2.3 ja 1.2.4.

Tämä tehtävä ei ole sellainen avustava tehtävä, jonka Valtiokonttori voisi siitä annetun lain 4 a §:n mukaisesti siirtää yksityiselle toimijalle.

Tietojen saanti ehdotetaan säädettäväksi maksuttomaksi. Maksuttomuus olisi tarpeen valtion sisäisen laskutuksen välttämiseksi ja myös sen vuoksi, että tietojen luovutukseen velvoitetut eivät asettaisi luovuttamiselle maksuja, jotka estäisivät tai ainakin vaikeuttaisivat uutta analysointi- ja raportointipalvelutoimintaa. Tietojen siirto tietojärjestelmistä ei olennaisesti lisää virastojen hallinnollista taakkaa, vaan sen hallinnointi on osaviraston normaalia toimintaa.

Salassapitosäännösten sivuuttaminen on tarpeen analysointitoiminnassa tarvittavan riittävän laajan tietopohjan ja kattavan kokonaiskuvan varmistamiseksi. Kokonaiskuvan tuottamisessa huomioidaan, että käytetyn lähdeaineiston tarkastelutaso täyttää turvallisuusvaatimukset. Salassapitosäännöksistä poikkeaminen rajoittuu vain analysointi- ja raportointipalveluissa tarvittaviin välttämättömiin tietoihin. Turvallisuussektorin intressien vuoksi salassapitosäännöksistä poikkeaminen ei koskisi julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 2, 5, tai 7 - 11 kohdan mukaan salassa pidettäviä asiakirjoja. Niitä ovat kansainvälisiä suhteita, rikosten torjuntaa, yleistä turvallisuutta, poikkeusoloihin varautumista, Suomen turvallisuutta, maanpuolustusta tai valtion- ja kansantalouden toimivuutta koskevat asiakirjat.

Salassapitosäännöksistä poikkeaminen on tarpeen myös sen vuoksi, että varmistetaan, ettei yhdistetyistä tiedoista kasautuisi korkeamman suojaustason tai turvallisuusluokan mukaisia tietoja. Näin on erityisesti turvallisuussektorin tietojen osalta. Käsiteltävät tiedot ovat korkeintaan suojaustason IV:n mukaisia tietoja.

Analysointi- ja raportointipalveluissa varmistetaan luottamuksellisen ja salassa pidettävän aineiston asianmukainen käsittely. Henkilötietoja käsittelevät Valtiokonttorissa tietojen yhdistelyvaiheessa ainoastaan Valtiokonttorin tehtävään kouluttamat nimetyt analyytikot.

Henkilötietojen, joista ilmenee poliittisia mielipiteitä, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus tai ammattiliiton jäsenyys, käsittely sekä biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten tai terveyttä koskevien tietojen käsittely on tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti pääsääntöisesti kielletty. Analysointi- ja raportointipalveluun luovutettaessa tietoja rekistereistä, hakuehdot laaditaan siten, että mainittuja tietoja ei siirry alkuperäisistä rekistereistä analysointi- ja raportointipalveluissa käsiteltäviin tietoihin. Erityisten henkilötietoryhmien määrittelyt on kuvattu tämän esityksen kohdassa 1.1.3 ja lakiehdotusten perustuslainmukaisuuden arviointia käsittelevässä luvussa 4.

Pykälän 2 momentin mukaan analysointi- ja raportointipalveluissa käsiteltävät tiedot sisältäisivät tiedot toiminnan suunnittelusta ja seurannasta, talous- ja henkilöstöhallinnosta, yhteisestä perustietotekniikasta, hankintojen hallinnasta, toimitilahallinnasta, keskitetyistä koulutuspalveluista, hanke- ja projektihallinnasta ja organisaatorakenteesta sekä muut analysointi- ja raportointipalvelujen toteuttamisen kannalta välttämättömät tiedot. Käytettävät tiedot on tarkemmin kuvattu tämän esityksen kohdassa 1.2.4. Rekisterien tietosisältö saattaa myöhemmin muuttua, sen vuoksi esitettyä luetteloa ei ole pidettävä tyhjentävänä. Muutostilanteessa tietosisällöt määritellään tiedonhallintalain edellyttämällä tavalla.

Pykälän *3 momentin* mukaan Valtiokonttori on tässä pykälässä tarkoitettu tavoin saamiensa tietojen rekisterinpitäjä. Valtiokonttori toimisi käsiteltävien tietojen teknisenä ylläpitäjänä. Valtiokonttori vastaa tehtävän edellyttämästä toiminnasta sekä teknisestä käyttöyhteydestä tietojen tallentamisen, käsittelyn ja luovutuksen osalta. Valtiokonttori vastaa myös käsiteltävien tietojen käytettävyydestä, eheydestä ja muuttumattomuudesta sekä suojaamisesta ja säilyttämisestä. Rekisterinpitäjä vastaa tietojen säilyttämisestä, hävittämisestä ja arkistoinnista, joista säädetään tarkemmin tietosuoja-asetuksessa, tietosuojalaissa ja arkistolaisissa (831/1994). Yhteiset palveluntuottajat, virastot ja laitokset toimivat edelleen alkuperäisten tietolähteiden rekisterinpitäjinä ja vastaavat toimitettavien tietojen osalta niiden sisällöstä, virheettömyydestä ja ajantasaisuudesta.

1.2 Laki Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta annetun lain muuttamisesta

1 §. Asema, tehtävät ja toimipaikat. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 kohta, jossa säädetään palvelukeskuksen uudeksi tehtäväksi tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon analysointi- ja raportointipalveluja valmistelun ja päätöksenteon tueksi.

Palvelukeskuksen toimivalta perustuu ehdotettavaan lakiin. Palvelukeskus on Palkeet-lain mukaan valtiovarainministeriön ohjauksessa. Valtiovarainministeriö resurssi- ja tulosoajaa palvelukeskusta tehtävänsä toteuttamiseksi.

1 a §. Talous- ja henkilöstöhallinnon tietojen yhteisrekisterinpitäjät ja vastuiden jako. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 a §, jossa ehdotetaan säädettäväksi valtion talous- ja henkilöstöhallinnon rekisterien jaetusta rekisterinpidosta.

Tietosuoja-asetuksen 26 artiklan 1 kohdassa on säädetty yhteisrekisterinpitäjyydestä. Sen mukaan, mikäli vähintään kaksi rekisterinpitäjää määrittää yhdessä käsittelyn tarkoitukset ja keinot, ne ovat yhteisrekisterinpitäjiä. Rekisterinpitäjät määrittelevät keskinäisellä järjestelyllä ja läpinäkyvällä tavalla kunkin osapuolen vastuun mainitussa asetuksessa vahvistettujen velvoitteiden noudattamiseksi, erityisesti rekisteröityjen oikeuksien käytön ja tietosuoja-asetuksen artiklan 13 ja 14 mukaisten tietojen toimittamista koskevien tehtäviensä osalta, paitsi jos ja siltä osin kuin rekisterinpitäjiin sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä määritellään rekisterinpitäjien vastuualueet.

Tietosuoja-asetuksessa on säädetty rekisterinpitäjän velvoitteista. Tietosuoja-asetuksen kansallinen liikkumavara mahdollistaa lähinnä rekisterinpitäjän velvollisuuksien ulottamisen tilanteisiin, joihin se ei suoraan asetuksen nojalla soveltuisi. Koska tietosuoja-asetus on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä, tulee kansallisen erityislainsäädännön rajoittua asetuksen antamaan kansalliseen liikkumavaraan. Kansallisessa erityislainsäädännössä ei tulisi säätää muista rekisterinpitäjän velvoitteista. Tietosuoja-asetuksen mukaan kansallisessa lainsäädännössä voidaan kuitenkin määritellä rekisterinpitäjän vastuualueet.

Tällä säännöksellä on tarkoitus poistaa vallinnut epäselvä oikeustila valtion talous- ja henkilöstöhallinnon tietovarannon rekisterinpidosta palvelukeskuksen asiakkuuteen velvoitettujen virastojen sekä tasavallan presidentin kanslian, eduskunnan ja sen yhteydessä toimivien virastojen osalta. Tähän saakka palvelukeskus on ollut sopimusperusteinen tietojen käsittelijä. Nyt on tarkoitus jakaa rekisterinpito osapuolten kesken, jotta se paremmin vastaisi palvelukeskuksen ja sen asiakkaiden mahdollisuuksia toteuttaa rekisterinpitäjälle kuuluvia oikeuksia ja velvollisuuksia. Jaettu rekisterinpito ei kuitenkaan koskisi kaikkia palvelukeskuksen asiakkaita. Sen asiakkaina olevat muut kuin asiakkuuteen velvoitetut toimijat olisivat edelleen rekisterinpitäjiä ja palvelukeskus olisi sopimusperusteinen tietojen käsittelijä. Muita kuin asiakkuuteen velvoitettuja toimijoita ovat esimerkiksi Huoltovarmuuskeskus ja Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin yksityiskohtaisemmin yhteisrekisterinpitäjyydestä. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon tietojen osalta palvelukeskus ja sen asiakkuuteen velvoitetut valtion virastoasiakkaat sekä tasavallan presidentin kanslia, eduskunta ja sen yhteydessä toimivat virastot olisivat yhteisrekisterinpitäjiä. Yhteisrekisterinpitäjyys koskisi palvelukeskuksen omistamia tietojärjestelmiä ja valtion talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävien ja palvelujen sekä muiden vastaavien hallinnon tuki- ja asiantuntijapalvelujen tuottamisessa tarvittavien tietojärjestelmien tietoja. Yhteisrekisterinpitäjyys olisi muutos nykykäytäntöön, jolloin palvelukeskus on ollut kaikkien asiakkaidensa tietojen osalta vain tietojen käsittelijä ja hoitanut tämän tehtävän erillisin kirjallisin palvelukeskuksen ja asiakkaiden välisin sopimuksin. Edelleen palvelukeskuksella säilyisi osa asiakkaista edellä mainittujen lisäksi sellaisina, joiden palveluvalikoima on suppeampi ja niiden tiedot eivät ole kaikilta osin samassa valtion talous- ja henkilöstöhallinnon rekistereissä. Tällöin palvelukeskus ei voi näiden tietojen osalta olla yhteisrekisterinpitäjä, vaan rekisterinpito tapahtuu sopimusperusteisesti ja palvelukeskus on tietojen käsittelijä kuten tällä hetkellä.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin tarkemmin yhteisrekisterinpitäjien välisestä rekisterinpitoon liittyvästä vastuunjaosta tietosuoja-asetusta täydentäen. Palvelukeskus vastaisi tehtävien ja palvelujen tuottamisessa tarvittavien rekisterien yleisestä toiminnasta, toimintavarmuudesta ja tietoturvallisuudesta sekä teknisestä rajapinnasta tietojen tallentamista, käsittelyä ja luovutusta varten. Palvelukeskus vastaisi myös rekistereiden käytettävyydestä, eheydestä ja muuttumattomuudesta sekä suojaamisesta ja säilyttämisestä. Palvelukeskus vastaa lisäksi omistamiinsa tietojärjestelmiin liittyvistä sopimuksista ja sitoumuksista, jotka liittyvät muun muassa sovelluskehitykseen, sovellustukipalveluihin, ohjelmistoihin ja niiden rajapintoihin, laitteistoihin, lisensseihin ja käyttöoikeuksiin. Lisäksi palvelukeskus vastaa omistamiensa tietojärjestelmien elinkaaresta, tietojärjestelmiin tehtävistä muutoksista, turvallisuudesta, riskienhallinnasta ja kolmansien osapuolten käyttöoikeuksista.

Palvelukeskuksen asiakkuuteen velvoitetut asiakkaat sekä tasavallan presidentin kanslia, eduskunta ja sen yhteydessä toimivat virastot vastaavat tallentamiensa tietojen sisällöstä, virheettömyydestä ja ajantasaisuudesta sekä muista tietosuoja-asetuksen mukaisesti palvelukeskuksen asiakkaalle rekisterinpitäjänä kuuluvista vastuista. Asiakas toimii rekisteröidyn yhteyspisteenä. Rekisteröity voisi tarkistaa ja tarvittaessa oikaista häntä koskevat tiedot omassa virastossaan sekä käyttää rekisteröidylle kuuluvia muita oikeuksia. Rekisteröidyn oikeuksia on tarkemmin kuvattu tämän hallituksen esityksen kohdassa 1.2.5 ”Rekisterinpitäjä ja rekisteröidyn oikeudet”. Palvelukeskuksen *1 momentissa* tarkoitettujen asiakkaiden tallenteet ovat niiden asiakirjoja. Julkisuuslain mukainen asiakirjojen säilyttäminen, arkistointi ja hävittäminen ovat tämän vuoksi mainitun asiakkaan vastuulla.

1 b §. *Analyysointi- ja raportointipalveluissa käytettävät tiedot.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 b §, jossa säädetään yksityiskohtaisemmin palvelukeskuksen analyysointi- ja raportointipalveluissa käytettävistä tiedoista, oikeudesta tietojen saantiin, niiden käytöstä, luovutuksesta, rekisterinpidosta ja tietojen säilytysajasta.

Pykälän *1 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi tiedoista, joita palvelukeskus ylläpitää, hallinnoi ja käyttää analyysointi- ja raportointipalveluissa. Palvelukeskus tuottaisi talous- ja henkilöstöhallinnon toimialalta analyysointi- ja raportointipalveluja virastoille ja laitoksille valmistelun ja päätöksenteon tueksi. Palvelukeskukselle säädettäisiin oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä virastoja ja laitoksia koskevat mainitun tehtävän hoitamisessa välttämättömät tiedot. Näitä tietoja olisivat palvelukeskuksen rekisterien lisäksi Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen, Digi- ja väestötietoviraston, Senaatti-kiinteistöt -liikelaitoksen, Hansel Oy:n ja HAUS kehittämiskeskus Oy:n rekistereissä olevat valtionhallinnon toiminnan, talouden ja hallinnon tiedot. Tiedonsaantioikeus ei koskisi palvelukeskuksen muita asiakkaita, kuten eduskuntaa ja Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitraa.

Tietojen saanti ehdotetaan säädettäväksi maksuttomaksi. Maksuttomuus olisi tarpeen valtion sisäisen laskutuksen välttämiseksi ja myös sen vuoksi, että tietojen luovutukseen velvoitetut eivät asettaisi luovuttamiselle maksuja, jotka estäisivät tai ainakin vaikeuttaisivat uutta analyysointi- ja raportointipalvelutoimintaa. Tietojen siirto tietojärjestelmistä ei olennaisesti lisää virastojen hallinnollista taakkaa, vaan sen hallinnointi on osa viraston normaalia toimintaa.

Salassapitosäännösten sivuuttaminen on tarpeen analysointitoiminnassa tarvittavan riittävän laajan tietopohjan ja kattavan kokonaiskuvan varmistamiseksi. Kokonaiskuvan tuottamisessa huomioidaan, että käytetyn lähdeaineiston tarkastelutaso täyttää turvallisuusvaatimukset. Salassapitosäännöksistä poikkeaminen rajoittuu vain analysointi- ja raportointipalveluissa tarvittaviin välttämättömiin tietoihin. Turvallisuussektorin intressien vuoksi salassapitosäännöksistä poikkeaminen ei koskisi julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 2, 5, tai 7-11 kohdan mukaan salassa pidettäviä asiakirjoja. Niitä ovat kansainvälisiä suhteita, rikosten torjuntaa, yleistä turvallisuutta, poikkeusoloihin varautumista, Suomen turvallisuutta, maanpuolustusta tai valtion- ja kansantalouden toimivuutta koskevat asiakirjat.

Salassapitosäännöksistä poikkeaminen on tarpeen myös sen vuoksi, että varmistetaan, ettei yhdistetyistä tiedoista kasautuisi korkeamman suojaustason tai turvallisuusluokan mukaisia tietoja. Näin on erityisesti turvallisuussektorin tietojen osalta. Käsiteltävät tiedot ovat korkeintaan suojaustason IV:n mukaisia tietoja.

Palvelukeskus vastaa luottamuksellisen ja salassa pidettävän aineiston turvallisesta käsittelystä ja tietojen suojaamisesta niiden laadun edellyttämällä tavalla konsultoimalla tarvittaessa tiedot luovuttavaa tahoa. Palvelukeskuksella on kyseiset tiedot rekistereissään. Tällä säädöksellä mahdollistetaan mainittujen tietojen käyttö analysointi- ja raportointipalvelutehtävissä. Analysointi- ja raportointipalvelutehtävän vuoksi asiasta on tarpeen säätää erikseen. Palvelukeskukselle ehdotetaan säädettäväksi oikeus käyttää 1 momentissa säädettyjä tietoja palvelukeskuksen tehtäviksi Palkeet-lain 1 §:ssä säädettyjen tehtävien ja palvelujen kehittämisessä sekä osana virastoasiakkaille annettavaa konsultoivaa palvelua valmistelun ja päätöksenteon tukena.

Valtiokonttorin valtion virastojen toiminnan ja talouden suunnittelun ja seurannan tiedoissa, joita käytetään analysointi- ja raportointipalveluissa, ei ole henkilötietoja tai salassa pidettäviä tietoja. Sen vuoksi sitä ei ole tarpeen erikseen säätää mainita tietojen luovuttajaksi Palvelukeskuksen käyttöön.

Pykälän 2 momentin mukaan analysointi- ja raportointipalveluissa käsiteltävät tiedot sisältäisivät tiedot toiminnan suunnittelusta ja seurannasta, talous- ja henkilöstöhallinnosta, yhteisestä perustietotekniikasta, hankintojen hallinnasta, toimitilahallinnasta, keskitetyistä koulutuspalveluista, hanke- ja projektihallinnasta ja organisaatiorakenteesta sekä muut analysointi- ja raportointipalvelujen toteuttamisen kannalta välttämättömät tiedot. Käytettävät tiedot on tarkemmin kuvattu tämän esityksen kohdassa 1.2.4. Rekisterien tietosisältö saattaa myöhemmin muuttua, sen vuoksi esitettyä luetteloa ei ole pidettävä tyhjentävänä.

Pykälän 3 momentiksi ehdotetaan oikeustilan selkeyden vuoksi lisättäväksi säännös, jonka mukaan palvelukeskus on tässä pykälässä tarkoitettu tavoin saamiensa tietojen rekisterinpitäjä. Palvelukeskus toimisi käsiteltävien tietojen teknisenä ylläpitäjänä. Palvelukeskus vastaa tehtävän edellyttämästä toiminnasta sekä teknisestä käyttöyhteydestä tietojen tallentamisen, käsittelyn ja luovutuksen osalta. Palvelukeskus vastaa myös käsiteltävien tietojen käytettävyydestä, eheydestä ja muuttumattomuudesta sekä suojaamisesta ja säilyttämisestä. Rekisterinpitäjä vastaa tietojen säilyttämisestä, hävittämisestä ja arkistoinnista, joista säädetään tarkemmin tietosuoja-asetuksessa, tietosuojalaisissa ja arkistolaisissa. Yhteiset palveluntuottajat, virastot ja laitokset toimivat edelleen alkuperäisten tietolähteiden rekisterinpitäjinä ja vastaavat toimitettavien tietojen osalta niiden sisällöstä, virheettömyydestä ja ajantasaisuudesta.

Yhteisrekisterinpidosta talous- ja henkilöstöhallinnon rekistereiden osalta säädettäisiin 1 a §:ssä.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan xx.xx.xxxx.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksen tavoitteena on säätää viranomaisten rekistereissä olevien tietojen hyödyntämisestä valtionhallinnon toiminnan kehittämisen, ohjauksen ja johtamisen tueksi. Tässä tarkoituksessa Valtiokonttorille ja palvelukeskukselle säädetään analysointi- ja raportointipalvelutehtävä sekä tähän liittyvä oikeus saada käyttöönsä yhteisten palvelutuottajien kokoamaa tietoa sekä käsitellä, analysoida ja raportoida tuloksista.

Tehtävänhoito edellyttää, että perusoikeutena turvatut henkilötietojen ja yksityiselämän suoja sekä julkisuusperiaatteen toteutuminen voidaan tulevaisuudessakin taata tehokkaasti ja laadukkaasti tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa (mm. PeVL 73/2018 vp, PeVL 31/2017 vp, PeVL 5/2017 vp).

Ehdotuksia on arvioitu perustuslain, tietosuojasetuksen, tietosuojalain, tiedonhallintalain sekä julkisuuslain kannalta siten, että analysointi- ja raportointipalvelutehtävä ei ole ristiriidassa edellä mainittujen lakien kanssa. Perustuslain osalta on pyritty arvioimaan ehdotuksen kannalta merkityksellistä yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa suhteessa muihin painaviin yhteiskunnallisiin intresseihin, erityisesti yleiseen turvallisuuteen liittyviin intresseihin (PeVL 73/2018 vp, PeVL 5/1999 vp, s. 2/II).

Hallituksen esityksessä on kuvattu uusi analysointi- ja raportointipalvelutehtävä, josta säädetään lain tasolla. Analysointi- ja raportointipalvelutehtävää hoidetaan virkavastuulla. Tehtävää ei voi luovuttaa yksityiselle toimijalle. Tehtävään sisältyvässä tietojen kokoamisessa ja käsittelyssä edellytetään, että henkilötiedot ja salassa pidettävät tiedot pseudonymisoidaan ennen niiden siirtämistä analysointialustalle. Julkaistaessa raportointituloksia on kaikki tiedot anonymisoitu ja aggregoitu, eli summattu laajempien havaintoyksikköjen tasolle. Henkilötiedon ja salassa pidettävän tiedon säilymistä suojatussa muodossa valvotaan käsittelyn eri vaiheissa.

Tiedonhallintalailla varmistetaan viranomaisten tietoaineistojen yhdenmukainen hallinta ja tietoturallinen käsittely julkisuusperiaatteen toteuttamiseksi. Laissa on tarkemmat säännökset myös viranomaisten tietojärjestelmien välillä tapahtuvasta tietojen luovuttamisesta sähköisesti.

Virkamiehen erityisasemaan kuuluu muita laajempi vastuu työstä ja siinä mahdollisesti tapahtuvista virheistä eli virkavastuu. Virkavastuu käsittää perustuslain 118 §:n mukaisesti sekä rikosoikeudellisen että vahingonkorvausoikeudellisen vastuun. Rikosoikeudellisesta virkavastuusta säädetään rikoslain 40 luvussa ja vahingonkorvausvastuusta vahingonkorvauslaissa (412/1974). Perustuslakivaliokunnan käytännössä on katsottu, että oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutumisen varmistaminen perustuslain 124 §:n tarkoittamassa merkityksessä edellyttää, että asian käsittelyssä noudatetaan hallinnon yleislakeja ja että asioita käsittelevät toimivat virkavastuulla (esim. PeVL 3/2009 vp, s. 4/II ja PeVL 20/2006 vp, s. 2). Perustuslakivaliokunta toteaa (mm. PeVL 72/2018 vp s. 5), että perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Hallituksen esitys koskee tiedon käsittelyä suojatussa muodossa siten, että sitä on mahdollisuus käyttää päätöksenteossa valtionhallinnon virastoissa ja laitoksissa sekä ministeriöissä ja valtioneuvostossa. Tältä osin on kyse merkittävästä julkisen vallan käytöstä, eikä tehtävää voida luovuttaa yksityisille toimijoille.

Perustuslakivaliokunta on tietosuojasetusta täydentävää lainsäädäntöä koskevassa lausunnossaan (PeVL 14/2008 vp s. 14) todennut, että tietosuojasetuksen yksityiskohtainen sääntely, jota tulkitaan ja sovelletaan EU:n perusoikeuskirjassa turvattujen oikeuksien mukaisesti, muodostaa yleensä riittävän säännöspohjan myös perustuslain 10 §:ssä turvattun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Tietosuojasetuksen sääntely vastaa asianmukaisesti tulkittuna ja sovellettuna myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaan määräytyvää henkilötietojen suojan tasoa. Tiedon käsittely yleisen edun mukaisiin tarkoituksiin ei ole ongelmallista perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvattujen yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta

(PeVL 3/2004 vp s. 2/II). Sääntely toissijaisesta käytöstä opetuksen, tietojohdamisen sekä viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävien tarpeisiin ovat vastaavalla tavalla perusteiltaan hyväksyttäviä perustuslain 10 §:n 1 momentin näkökulmasta (PeVL 1/2018 vp).

Analysointi- ja raportointipalvelutehtävä olisi lakisääteinen ja sillä edistettäisiin yleistä etua mahdollistamalla tietojohdaminen hallinnon kehittämiseksi. Tehtävässä saa tietosuojalaissa tarkoitettulla tavalla käsitellä henkilötietoja tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti, sillä käsittelyn oikeusperusteesta ehdotetaan säädettäväksi jäsenvaltion lainsäädännössä tämän esityksen mukaisesti. Lisäksi ehdotus täyttää tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisen edellytyksen henkilötietojen käsitteilylle yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi.

Perustuslakivaliokunta on käytännössään kiinnittänyt erityistä huomiota perustuslain 12 §:n 2 momentissa turvatun asiakirjajulkisuuden suhteesta yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan (ks. esim. PeVL 73/2018, PeVL 43/1998 vp. s. 2/II ja PeVL 60/2017 vp, s.3). Valiokunta on katsonut, että esimerkiksi arkaluonteisten tietojen salassapitoa voidaan pitää välttämättömänä perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvatun yksityiselämän suojaamiseksi (PeVL 39/2009 vp. s.2/I). Tällainen toisen perusoikeuden edistäminen on muodostanut sellaisen välttämättömän syyn, jonka vuoksi viranomaisen hallussa olevien asiakirjojen julkisuutta on ollut mahdollista perustuslain 12 §:n 2 momentin nojalla lailla erikseen rajoittaa (PeVL 2/2008 vp, s. 2, PeVL 40/2005 vp, s. 2/II).

Perustuslakivaliokunnan mielestä tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuihin erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja tai perustuslain tulkintakäytännössä tarkoitettuja arkaluonteisia tietoja sisältäviin laajoihin tietokantoihin liittyy tietoturvaan ja tietojen väärinkäyttöön liittyviä riskejä, jotka voivat viime kädessä muodostaa uhan henkilön identiteetille (PeVL 73/2018, s. 9, PeVL 14/2016 vp, s. 4, PeVL 14/2009 vp, s. 3/I). Tällaista tietoa on suojeltava erityisen tarkasti, koska käsittelyn asiayhteys saattaisi aiheuttaa huomattavia riskejä perusoikeuksille ja -vapauksille. Valiokunta on tämän johdosta kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään (ks. esim. PeVL 3/2017 vp, s. 5). Tällaista rajausta on valiokunnan uudemmassa käytännössä pidetty säätämisyjärjestyskysymyksenä (ks. esim. PeVL 15/2018 vp, s. 40).

Analysointi- ja raportointipalvelutehtävässä noudatetaan julkisuuslakia. Viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole laissa säädettyin perustein erikseen rajoitettu. Palvelukeskuksen lähdetietojärjestelmät sisältävät eräiltä osin myös tietoja, jotka voidaan luokitella yllä kuvatulla tavalla kuuluviksi tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuihin erityisiin henkilötietoryhmiin tai perustuslain tulkintakäytännössä tarkoitettuihin arkaluonteisiin tietoihin. Näitä ovat esimerkiksi tieto ammatityhdistykseen kuulumisesta. Analysointi- ja raportointipalvelutehtävään tietoja luovutettaessa varmistutaan siitä, että siirrettäessä tietoja rekistereistä, hakuehdot laaditaan siten, että erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvaa tietoa tai arkaluonteista tietoa ei siirry alkuperäisistä rekistereistä analysointi- ja raportointipalveluissa käsiteltäviin tietoihin.

Hallituksen käsityksen mukaan lakiehdotus voidaan edellä todetun perusteella käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Esitys on ehdotettavan henkilötietojen käsittelyn luonteen vuoksi perus- ja ihmisoikeuksien sekä hallinnon yleisten periaatteiden kannalta merkityksellinen, joten esityksestä on suotavaa hankkia eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

LAKIEHDOTUKSET

1.

Laki

valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtiokonttorista annetun lain (305/1991) 2 §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa xx/2019 sekä

lisätään 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1081/2014, 180/2019 ja xx/2019, uusi 5 kohta, sekä lakiin uusi 2 c § seuraavasti:

2 §

Valtiokonttorin tehtävänä on, jollei toimivallasta muualla toisin säädetä:

- 4) toimia kuntien taloustietovarannon ylläpidosta vastaavana viranomaisena sekä rekisterinpitäjänä;
5) tuottaa valtionhallinnon analysointi- ja raportointipalveluja valtioneuvostolle valmistelun ja päätöksenteon tueksi.

2 c §

Edellä 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi valtiokonttorilla on oikeus saada maksettua ja salassapitosäännösten estämättä välttämättömät tiedot Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen, Digi- ja väestötietoviraston, Senaatti-kiinteistöt -liikelaitoksen, Hansel Oy:n ja HAUS kehittämiskeskus Oy:n rekistereistä, joissa on virastoja ja laitoksia koskevia valtionhallinnon toiminnan, talouden ja hallinnon tietoja. Salassapitosäännöksistä poikkeaminen ei koske viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 2, 5 ja 7 - 11 kohdan nojalla salassa pidettäviä tietoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut käsiteltävät tiedot sisältävät toiminnan suunnittelun ja seurannan, talous- ja henkilöstöhallinnon, yhteisen perustietotekniikan, hankintojen hallinnan, toimitilahallinnan, keskitettyjen koulutuspalvelujen, hanke- ja projektihallinnan ja organisaatorakenteen tiedot sekä muut analysointi- ja raportointipalvelujen toteuttamisen kannalta tarpeelliset tiedot.

Valtiokonttori on tässä pykälässä tarkoitettu tavoin saamiensa tietojen rekisterinpitäjä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20. _____

2.

Laki

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta annetun lain (179/2019) 1 §:n 1 momenttiin uusi 3 kohta sekä lakiin uusi 1 a ja 1 b § seuraavasti:

1 §

Asema, tehtävät ja toimipaikat

- 3) tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon analysointi- ja raportointipalveluja virastoille ja laitoksille valmistelun ja päätöksenteon tueksi.

1 a §

Talous- ja henkilöstöhallinnon tietojen yhteisrekisterinpitäjät ja vastuiden jako

Palvelukeskus on yhteisrekisterinpitäjä sen asiakkaiksi velvoitettujen valtion virastojen ja laitosten, tasavallan presidentin kanslian sekä eduskunnan ja sen yhteydessä toimivien virastojen kanssa valtion talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävien ja palvelujen sekä muiden vastaavien hallinnon tuki- ja asiantuntijapalvelujen tuottamisessa tarvittavien ja palvelukeskuksen omistamien tietojärjestelmien tietojen osalta.

Palvelukeskus vastaa tehtävien ja palvelujen tuottamisessa tarvittavien rekisterien teknisestä toiminnasta sekä teknisestä rajapinnasta tietojen tallentamisesta, käsittelyä ja luovutusta varten. Palvelukeskus vastaa myös rekistereiden käytettävyydestä, eheydestä ja muuttumattomuudesta sekä suojaamisesta ja säilyttämisestä. Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin asiakkaat vastaavat tallentamiensa tietojen sisällöstä, virheettömyydestä ja ajantasaisuudesta sekä toimivat rekisteröidyn yhteyspisteenä. Rekistereissä olevat tallenteet ovat palvelukeskuksen asiakkaiden asiakirjoja.

1 b §

Analysointi- ja raportointipalveluissa käytettävät tiedot

Edellä 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi palvelukeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäynnösten estämättä 1 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja asiakkaita koskevat mainitun tehtävien hoitamisessa välttämättömät tiedot. Tietoja saadaan palvelukeskuksen, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen, Digi- ja väestötietoviraston, Senaatti-kiinteistöt -liikelaitoksen, Hansel Oy:n ja HAUS kehittämiskeskus Oy:n rekistereistä, joissa on virastoja ja laitoksia koskevia valtionhallinnon toiminnan, talouden ja hallinnon tietoja. Salassapitosäynnöksistä poikkeaminen ei koske viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 2, 5 ja 7 - 11 kohdan nojalla salassa pidettäviä tietoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin käsiteltävät tiedot sisältävät toiminnan suunnittelun ja seurannan, talous- ja henkilöstöhallinnon, yhteisen perustietotekniikan, hankintojen hallinnan, toimitilahallinnan, keskitettyjen koulutuspalvelujen, hanke- ja projektihallinnan ja organisaattiorakenteen tiedot sekä muut analysointi- ja raportointipalvelujen toteuttamisen kannalta tarpeelliset tiedot.

Palvelukeskus on tässä pykälässä tarkoitettu tavoin saamiensa tietojen rekisterinpitäjä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20.
